

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนที่ จำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข้อ	แนวคิดของกลุ่มตัวอย่าง	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม						
		X	S.D.	ลำดับความสำคัญ	X	S.D.	ลำดับความสำคัญ	X	S.D.	ลำดับความสำคัญ	X	S.D.	ลำดับความสำคัญ			
1	รักษาประโยชน์ส่วนตน	2.17	1.63	6	1.14	0.37	6	1.43	1.03	5	3.00	2.82	4	1.93	1.46	6
2	สร้างประโยชน์ส่วนรวม	3.74	1.75	3	3.71	1.49	4	3.37	1.25	3	4.00	2.82	2	3.70	1.82	3
3	ปฏิบัติต่อผู้อื่นในฐานะเพื่อนมนุษย์	3.36	1.41	5	4.26	2.19	3	3.18	1.10	4	3.50	0.70	3	3.58	1.04	5
4	มีศรัทธามั่นคง	3.59	1.61	4	4.28	2.21	2	5.00	1.08	1	1.50	0.70	5	3.59	1.40	4
5	ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก	3.83	1.38	2	4.42	1.13	1	4.00	1.26	2	4.00	1.41	2	4.06	1.29	1
6	มีสติรู้เท่าทันความคิดความรู้สึกของตน	4.28	1.64	1	3.14	1.34	5	3.37	1.50	3	5.00	1.41	1	3.94	1.47	2

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบุคคลที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเป็นรายข้อ จำแนกตามกลุ่มศาสนาทั้ง 3 ศาสนา พบว่า

- แนวคิดด้านศาสนาของกลุ่มที่นับถือพุทธศาสนา ส่วนมากเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งก็หมายความว่าเห็นด้วยกับพฤติกรรมนั้น โดยมีความเห็นว่า คนที่มีความคิดแค่ว่าพยายามให้เหตุผลแก่ตัวกับตัวเองว่า มิได้เป็นเช่นนั้น คนที่ไม่พอใจสิ่งที่ตนเองหามาได้ คนที่จมปลักอยู่กับความทุกข์ ความไม่สบายใจเมื่อพยายามดีที่สุดในแล้ว และคนที่ไม่สนใจทำกิจกรรมของตนให้ดี มัวแต่ทำประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ย 4.30 , 4.18 , 3.94 และ 3.82 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 3)

โดยภาพรวมแล้ว แนวคิดของกลุ่มที่นับถือพุทธศาสนาต่อพฤติกรรมที่แสดงออกเห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งแสดงว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.06 (ตาราง 4)

ยกเว้นคนที่ขอมลาบากเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเห็นว่าเหมาะสมแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนที่นับถือพุทธศาสนา มีความเข้าใจหลัก อโหสะ มีจิตใจไม่ขัดเคือง , เข้าใจหลักตันโชน เข้าใจหลักอุเบกขาและเป็นคนที่ไม่โอ้อวดอวดรื้อ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนทั้งปวง และที่สำคัญกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธโดยภาพรวมมีแนวคิดที่สามารถบูรณาการเข้าได้กับทุกแนวคิด ทั้งศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู ประโยชน์นิยมและคานต์ (ดังตารางที่ 4)

- แนวคิดด้านศาสนาของกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แสดงว่าเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.87 และหากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คนที่ไม่ทำตามคำสอนทางศาสนา เพราะเห็นว่าทำให้ชีวิตจืดชืด เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่งซึ่งหมายความว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการทำตามคำสอนศาสนา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.75 แสดงให้เห็นถึงความเคร่งในศาสนา (ศรัทธา)

คนที่ทำตามในสิ่งที่อยากทำมากกว่าปฏิบัติตามหลักศาสนา เห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งหมายความว่าเห็นด้วยโดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 แสดงว่ามันคงเป็นหลักวินัยบัญญัติ

ส่วนคนที่เชื่อถือคำสอนของพ่อ – แม่ ครูหรือผู้นำศาสนา โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงและคนที่เห็นว่าความมั่งคั่งและตำแหน่งการงานเป็นโชคที่สวรรค์ประทาน กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพบว่าไม่เหมาะสมซึ่งหมายความว่าเห็นด้วย และไม่ขอแสดงความเห็น มีค่าเฉลี่ย 3.43 และ 2.93 ตามลำดับ (ตาราง 3)

กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามโดยภาพรวมสามารถบูรณาการแนวคิดเข้าได้กับทุกแนวคิดทั้งจริยศาสตร์และศาสนา ยกเว้น หลักฮินดู ที่ไม่มีความเห็น นอกนั้นเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งถือว่าแนวคิดไปในทางบวก (ตาราง 4)

กลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ โดยภาพรวมแล้วเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการเห็นด้วยกับพฤติกรรมนั้น มีค่าเฉลี่ย 3.82 (ตาราง 4) หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คนที่ไม่ปฏิบัติตามผู้อื่นแบบที่ตนต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเอง คนที่ไม่มุ่งทำมาหากิน เพราะเห็นว่าทรัพย์สินเป็นอุปสรรคต่อการทำความดี และคนที่ถือหลักตาต่อตา ฟันต่อฟัน เห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.00 ส่วนคนที่ คอยฟังพาดั่งศัสดิสิทธิ์ เมื่อเผชิญกับความยุ่งยากไม่มีความคิดเห็นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ มีความเข้าใจหลักศาสนาเป็นไปในทางบวก(ตาราง 3)

สำหรับแนวคิดที่จำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนาพบว่า กลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ สามารถบูรณาการเข้าได้กับทุกแนวคิด ยกเว้น แนวคิดแบบอัครนิยม ไม่มีความเห็น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นรายข้อจำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนา

ข้อ	พฤติกรรม	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม			
		X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1.	คนที่ไม่รู้จักตัวเอง	4.37	0.70	ไม่เหมาะสม	4.28	0.48	ไม่เหมาะสม	4.31	1.07	ไม่เหมาะสม	4.50	0.70	ไม่เหมาะสม
2.	คนที่ไม่สนใจในความได้เปรียบของตน	3.22	1.14	ไม่มีความเห็น	3.14	0.69	ไม่มีความเห็น	2.75	0.77	ไม่มีความเห็น	3.50	0.70	ไม่มีความเห็น
3.	คนที่ไม่รู้จักรักษาคำพูด	4.13	0.84	ไม่เหมาะสม	3.85	0.69	ไม่เหมาะสม	4.00	0.51	ไม่เหมาะสม	4.00	1.41	ไม่เหมาะสม
4.	คนที่ยอมลำบากเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น	2.43	1.08	เหมาะสม	2.28	0.75	เหมาะสม	1.85	0.80	เหมาะสม	3.00	0.00	เหมาะสม
5.	คนที่ละเมิดประโยชน์ของคนส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่	2.93	1.32	ไม่มีความเห็น	2.57	0.78	ไม่มีความเห็น	3.00	1.15	ไม่มีความเห็น	3.50	0.70	ไม่มีความเห็น
6.	คนที่อยู่ในสังคมแต่ไม่รู้จักเสียสละให้สังคม	4.39	0.73	ไม่เหมาะสม	4.42	0.53	ไม่เหมาะสม	4.68	0.47	ไม่เหมาะสม	4.50	0.70	ไม่เหมาะสม
7.	คนที่คิดว่าผู้ที่ไม่สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้												
8.	คนที่คิดว่าผู้ที่ไม่สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้	3.86	0.93	ไม่เหมาะสม	3.57	0.97	ไม่เหมาะสม	3.43	0.89	ไม่เหมาะสม	4.00	1.41	ไม่เหมาะสม
9.	คนที่กำหนดหรือแทรกแซงผู้ที่มีพฤติกรรมชั่วร้ายของตนเอง	3.72	1.03	ไม่เหมาะสม	3.57	0.97	ไม่เหมาะสม	3.43	1.03	ไม่มีความเห็น	3.50	0.70	ไม่เหมาะสม
10.	คนที่เข้าช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงว่าเขาจะได้รับความช่วยเหลือหรือไม่	2.77	1.18	ไม่มีความเห็น	3.28	1.11	ไม่มีความเห็น	2.87	1.02	ไม่มีความเห็น	3.00	0.00	ไม่มีความเห็น
11.	คนที่ขอและทิ้งหลักการเพื่อรักษาผลประโยชน์	3.46	1.08	ไม่มีความเห็น	3.42	1.13	ไม่มีความเห็น	4.06	0.85	ไม่เหมาะสม	3.50	0.70	ไม่มีความเห็น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นรายข้อจำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนา (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม			
		X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
12.	คนที่ไม่ทำหน้าที่พระกรจะว่างจะได้รับคามเดือดร้อน	3.90	0.86	ไม่เหมาะสม	3.85	0.89	ไม่เหมาะสม	4.43	0.51	ไม่เหมาะสม	3.50	0.70	ไม่เหมาะสม
13.	คนที่ไม่พอใจในสิ่งที่ตนหาได้มา	4.18	0.73	ไม่เหมาะสม	3.71	0.95	ไม่เหมาะสม	4.43	0.56	ไม่เหมาะสม	4.00	1.41	ไม่เหมาะสม
14.	คนที่มีความคิดมาแต่เพียงอย่างเดียวให้เหตุผลแก้ตัวกับตนเองว่าได้เป็นเช่นนั้น	4.30	0.77	ไม่เหมาะสม	4.14	0.69	ไม่เหมาะสม	4.68	0.47	ไม่เหมาะสมยิ่ง	4.00	1.41	ไม่เหมาะสม
15.	คนที่ชอบปลุกอยู่กับความทุกข์ความไม่สบายใจเมื่อพยายามดีที่สุดในแล้ว	3.94	0.90	ไม่เหมาะสม	4.42	0.53	ไม่เหมาะสม	4.06	0.68	ไม่เหมาะสม	4.00	1.41	ไม่เหมาะสม
16.	คนที่ไม่สนใจกิจกรรมของคนให้ดี บ้างแต่ทำประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่	3.82	0.88	ไม่เหมาะสม	3.85	0.69	ไม่เหมาะสม	3.87	0.34	ไม่เหมาะสม	4.00	1.41	ไม่เหมาะสม
17.	คนที่ไม่ปฏิบัติตามผู้อื่นแบบที่ตนต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเอง	4.11	0.81	ไม่เหมาะสม	4.00	0.57	ไม่เหมาะสม	4.12	0.71	ไม่เหมาะสม	3.50	0.70	ไม่เหมาะสม
18.	คนที่คอยฟังพาลถึงศักดิ์สิทธิ์ เมื่อเผชิญกับความยุ่งยาก	4.00	0.87	ไม่เหมาะสม	3.28	0.75	ไม่มีความเห็น	3.18	1.37	ไม่มีความเห็น	3.00	0.00	ไม่เหมาะสม
19.	คนที่ไม่มุ่งทำมหากิน เพราะเห็นว่าทรัพย์สินเป็นอุปสรรคต่อความดี	4.17	0.78	ไม่เหมาะสม	4.00	0.00	ไม่เหมาะสม	4.50	0.73	ไม่เหมาะสมยิ่ง	3.50	0.70	ไม่เหมาะสม
20.	คนที่ถือหลักตาต่อตาฟันต่อฟัน	3.49	1.09	ไม่มีความเห็น	4.00	0.81	ไม่เหมาะสม	3.79	1.21	ไม่เหมาะสม	3.00	0.00	ไม่เหมาะสม
21.	คนที่ไม่ทำตามคำสอนทางศาสนา เพราะเห็นว่าทำให้อริวิบัติจริง	4.21	0.79	ไม่เหมาะสม	4.42	0.53	ไม่เหมาะสม	4.75	0.57	ไม่เหมาะสมยิ่ง	3.50	0.70	ไม่เหมาะสม
22.	คนที่เห็นว่าความมั่งคั่งและตำแหน่งการงานเป็นโรคที่สวารถัดไป	3.76	0.95	ไม่เหมาะสม	2.85	0.69	ไม่มีความเห็น	2.93	1.18	ไม่มีความเห็น	3.00	0.00	ไม่เหมาะสม

4. แนวความคิดของกลุ่มตัวอย่างต่อพฤติกรรมที่แสดงออกจำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาโดยภาพรวมเห็นว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.06

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ในแนวคิดอสังคัมไม่มีความเห็น และแนวคิดอื่นๆ พฤติกรรมที่แสดงออกถือว่าไม่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.82

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามในเรื่องแนวคิดอสังคัมไม่มีความเห็น และแนวคิดอื่นๆ พฤติกรรมที่แสดงออกถือว่าไม่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.87

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอื่นๆ ในเรื่องแนวคิดของศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามไม่มีความเห็น และแนวคิดอื่นๆ เห็นว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการเห็นด้วย

กลุ่มตัวอย่างโดยรวมสำหรับแนวคิดแบบอสังคัมไม่มีความเห็น และแนวคิดอื่นๆ พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นซึ่งหมายถึงการเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความถี่เห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกตามแนวคิดจำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนา

ข้อ	แนวคิดของกลุ่มตัวอย่าง	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	S.D.
1	แนวคิดแบบอหิงสา	3.53	0.94	ไม่เหมาะสม	3.38	0.65	ไม่มีความเห็น	3.22	0.78	ไม่เหมาะสม	3.52
2	แนวคิดแบบประนีประนอม	3.72	1.00	ไม่เหมาะสม	3.53	0.81	ไม่เหมาะสม	3.63	0.88	ไม่เหมาะสม	3.71
3	แนวคิดแบบค่านิยม	3.50	1.02	ไม่เหมาะสม	3.63	0.92	ไม่เหมาะสม	3.79	0.84	ไม่เหมาะสม	3.52
4	แนวคิดแบบพุทธ	4.06	0.82	ไม่เหมาะสม	4.03	0.71	ไม่เหมาะสม	4.26	0.51	ไม่เหมาะสม	4.06
5	แนวคิดแบบคริสต์	3.94	0.88	ไม่เหมาะสม	3.82	0.48	ไม่เหมาะสม	3.89	1.00	ไม่มีความเห็น	3.98
6	แนวคิดแบบอิสลาม	3.76	0.95	ไม่เหมาะสม	3.60	0.66	ไม่เหมาะสม	3.87	0.89	ไม่มีความเห็น	3.76

อนึ่ง เนื่องจากข้อความที่ใช้เป็นคำถามจะมีเนื้อหาเชิงปฏิเสธ แนวคิดที่เป็นพื้นฐานการออกข้อคำถามนั้น ดังนั้น หากผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนะเห็นว่าพฤติกรรมในข้อคำถามไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง จะมีความหมายว่าผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวคิดนั้น เช่นเดียวกันหากผู้ตอบมีทัศนะไปในทางตรงกันข้ามว่า พฤติกรรมในข้อคำถามเหมาะสมอย่างยิ่งก็จะหมายความว่า ผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนั้นอย่างยิ่ง

5. ความคิดเห็นต่อการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนา

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาไม่ยอมรับอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของ คนที่ฆ่าคน คนที่ฉ้อโกง คนที่ลักทรัพย์ และคนที่คอร์รัปชัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.75 , 4.63 , 4.54 และ 4.51 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นในระดับที่ไม่น่าจะยอมรับ ได้แก่ คนที่ใส่ความคนอื่น คนที่ทรยศต่อเพื่อน คนที่รับสินบนและคนที่โกหก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46 , 4.38 , 4.24 และ 4.23 ตามลำดับ

ส่วนความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ ได้แก่ คนที่ซื้อบริการทางเพศ คนที่หลงตัวเอง คนที่ไม่ศรัทธาในพระเจ้า คนที่ขายบริการทางเพศ และคนที่ดื่มสุราเมรัย

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ส่วนมากไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสามารถแบ่งแนวคิดออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ไม่น่าจะยอมรับอย่างยิ่งคือ คนฉ้อโกง มีค่าเฉลี่ย 4.85 คนที่ฆ่าคน คนที่รับสินบน มีค่าเฉลี่ย 4.71 คนที่ลักทรัพย์ คนใส่ความคนอื่น และคนนอกใจคู่ครอง มีค่าเฉลี่ย 4.57

กลุ่มที่ไม่น่าจะยอมรับ ได้แก่ คนที่ทรยศเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 4.42 คนคอร์รัปชันมีค่าเฉลี่ย 4.17 คนผิดสัญญา คนเล่นพรรคเล่นพวก คนที่ทำบุญเอาหน้า คนนินทาคนอื่น คนซื้อบริการทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 4.14

กลุ่มที่มีแนวคิดไม่แน่ใจจะยอมรับได้หรือไม่ได้แก่คนโคดงานคนถ่ายภาพเปลือย(ดังตารางที่ 5)

กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม

กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนมากเห็นว่าไม่น่ายอมรับอย่างยิ่ง ต่อคนที่ฉ้อโกง คนที่ใส่ความคนอื่น และคนที่ทรยศเพื่อน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.84 , 4.81 , 4.75 ตามลำดับ และคนที่ฆ่าคน คนนินทาคนอื่น คนผิดสัญญา คนที่ขายบริการทางเพศ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 เท่ากัน คนซื้อบริการทางเพศ คนมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และคนลักทรัพย์มีค่าเฉลี่ย 4.62 นอกนั้นไม่น่ายอมรับ โดยภาพรวมแล้ว ส่วนมากไม่น่ายอมรับอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นถึงความเคร่งในหลักศาสนา ที่มีแนวคิดไปในทางบวก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความคิดเห็นต่อการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล เป็นรายชื่อ
จำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนา (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรม	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม	
		X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	X	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	S.D.
19.	คนที่เล่นการพนัน	3.90	1.12	ไม่น่ายอมรับ	4.00	0.57	ไม่น่ายอมรับ	4.31	1.01	ไม่น่ายอมรับ	3.92
20.	คนทรยศเพื่อน	4.38	0.86	ไม่น่ายอมรับ	4.42	0.53	ไม่น่ายอมรับ	4.75	0.44	ไม่น่ายอมรับ	4.40
21.	คนที่ถ่ายภาพเปลือย	3.30	1.34	ไม่แน่ใจ	3.14	1.21	ไม่แน่ใจ	4.25	1.23	ยอมรับได้	3.33
22.	คนที่ดูภาพอนาจาร	3.15	1.33	ไม่แน่ใจ	3.57	0.78	ไม่น่ายอมรับ	4.31	1.07	ยอมรับได้	3.20
23.	คนที่ขายบริการทางเพศ	3.26	1.38	ไม่แน่ใจ	4.00	1.00	ไม่น่ายอมรับ	4.56	0.81	ไม่แน่ใจ	3.33
24.	คนที่ซื้อบริการทางเพศ	3.38	1.39	ไม่แน่ใจ	4.14	1.06	ไม่น่ายอมรับ	4.62	0.80	ไม่แน่ใจ	3.45
25.	คนที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	2.79	1.27	ไม่แน่ใจ	3.85	1.06	ไม่น่ายอมรับ	4.62	0.88	ไม่แน่ใจ	2.88
26.	คนที่โกงงาน	3.10	1.22	ไม่แน่ใจ	3.28	1.38	ไม่แน่ใจ	3.50	1.03	ไม่น่ายอมรับ	3.11
27.	คนหลงตัวเอง	3.36	1.25	ไม่แน่ใจ	3.71	1.38	ไม่น่ายอมรับ	3.68	1.01	ยอมรับได้	3.37

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ พบว่า

1. หากพบคนประสบอุบัติเหตุบนท้องถนน ขณะขับรถไปทำงานจะอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 89.2 หยุดรถลงไปช่วยหรือโทรแจ้ง จ.ส.100 และร้อยละ 10 ขับผ่านไปเพราะกลัวจะทำงานสาย หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่า เป็นคนชน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 85.7 หยุดรถลงไปช่วยหรือโทรแจ้ง จ.ส.100 และร้อยละ 14.2 ขับผ่านไปเพราะกลัวจะสายทำงาน หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่า เป็นคนชน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 75 หยุดรถลงไปช่วยหรือโทรแจ้ง จ.ส.100 และร้อยละ 25 ขับผ่านไปเพราะกลัวจะสายทำงาน หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่า เป็นคนชน

2. หากโกหกเพื่อนแล้วได้ประโยชน์จะทำหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 40.1 ไม่ทำ เพราะให้เกิดริเฟื่อน และไม่ อยากให้เพื่อนโกหกเราและร้อยละ 59.8 ถ้าไม่เสียหายมากนัก และเป็นเพื่อนกันอภัยให้กันได้

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 28.5 ไม่ทำเพราะให้เกิดริเฟื่อน และไม่ อยากให้เพื่อนโกหกเราและร้อยละ 71.4 ถ้าไม่เสียหายมากนักและเป็นเพื่อนกันอภัยให้กันได้

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 56.2 ไม่ทำ เพราะให้เกิดริเฟื่อน และไม่ อยากให้เพื่อนโกหกเราและร้อยละ 43.7 ถ้าไม่เสียหายมากนักและเป็นเพื่อนกันอภัยให้กันได้

3. หากนับถือศาสนาที่มีข้อห้ามไม่ให้แต่งงานกับคนนอกศาสนา แต่กำลังรักกับคนที่ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนานับถือศาสนาเดียวกัน จะแต่งงานกับเขาหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 61.5 แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกันมากและร้อยละ 38.4 . ไม่แต่ง เพราะผิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 57.1 แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกันมากและร้อยละ 42.8 ไม่แต่งเพราะผิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 6.2 แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกันมากและร้อยละ 93.7 ไม่แต่งเพราะผิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ

4. หากทางราชการประกาศว่าบ้านที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่จะต้องเวนคืนที่ดินโดยการจะนำพื้นที่ไปทำสาธารณประโยชน์จะยินดีหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 26.2 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเคารพกฎหมายและร้อยละ 73.7 ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยากบ้านของใครใคร่รัก

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 14.2 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเคารพกฎหมายและร้อยละ 85.7 ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยากบ้านของใครใคร่รัก

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 18.7 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเคารพกฎหมายและร้อยละ 81.2 ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยากบ้านของใครใคร่รัก

5. หากมีใครทำให้เดือดร้อนใจจะให้อภัยหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 29.3 ให้อภัย เพราะโกรธแล้วไม่ดี ถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกันร้อยละ 70.6 ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้เขาได้สำนึก และเราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 71.4 ให้อภัย เพราะโกรธแล้วไม่ดี ถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกันร้อยละ 28.5 ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้เขาได้สำนึก และเราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 100 ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้เขาได้สำนึก และเราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

6. หากถูกนิทว่าร้ายจะอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 30.5 อยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรม และทำใจให้เย็นไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำและร้อยละ 69.4 พยายามหาวิธีแก้ข่าว หรือพยายามหาผู้ที่กล่าวร้ายเรา

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 71.4 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ อยู่
เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรมและร้อยละ 28.5 ทำใจให้เย็น ไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำ พยายามหาวิธี
แก้ข่าวหรือ พยายามหาผู้ที่กล่าวร้ายเรา (ดังตารางที่ 6)

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 43.7 อยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรม และทำใจให้
เย็น ไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำและร้อยละ 56.2 พยายามหาวิธีแก้ข่าว หรือพยายามหาผู้ที่
กล่าวร้ายเรา

ตารางที่ 6 จำนวนและ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ ในสถานการณ์	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	หากพบคนประสบอุบัติเหตุบนท้องถนน ขณะขับรถไปทำงานจะทำอย่างไร 1. หยุดรถลงไปช่วย หรือโทรแจ้ง จ.ส.100 2. ขับผ่านไปเพราะกลัวจะทำงานสาย หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่าเป็นคนชน	316	89.2	6	85.7	12	75.0	2	100	336	88.7
2	หากโกหกเพื่อนแล้วได้ประโยชน์ จะทำหรือไม่ 1. ไม่ทำ เพราะให้เกียรติเพื่อนและไม่อยากให้เพื่อนโกหกเรา 2. ทำ ถ้าไม่เสียหายมากนัก และเป็นเพื่อนกัน อภัยให้กันได้	142	40.1	2	28.5	9	56.2	1	50	154	40.6
		212	59.8	5	71.4	7	43.7	1	50	225	59.4

(ต่อ) ตารางที่ 6 จำนวน และ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ ในสถานการณ์	พุทธ		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3	หากนับถือศาสนาที่มีข้อห้ามไม่ให้ แต่งงานกับคนนอกศาสนา แต่กำลัง รักกับคนที่ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนา นับถือศาสนาเดียวกันจะแต่งงานกับ เขาหรือไม่ 1. แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกันมาก 2. ไม่แต่งเพราะคิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ	218	61.5	4	57.1	1	6.2	1	50	224	59.1
4	หากทางราชการประกาศว่าบ้านที่ ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่จะต้องเวนคืน โดยทางราชการจะนำพื้นที่ไปทำ สาธารณะประโยชน์ จะยินดีหรือไม่ 1 .ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเคารพกฎหมาย 2. ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ ยากบ้านของใครใคร่รัก	93	26.2	1	14.2	3	18.7	1	50	98	25.9
		261	73.7	6	85.7	13	81.2	1	50	281	74.1

(ต่อ) ตารางที่ 6 จำนวนและ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ ในสถานการณ์	ทุท		คริสต์		อิสลาม		อื่นๆ		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5	หากมีใครทำให้เดือดร้อนใจ จะให้อภัยหรือไม่ 1. ให้อภัย เพราะโกรธแล้วไม่ ดี ถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน 2. ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้ เขาได้สำนึก และเราไม่เคยทำร้ายเขา มาก่อน	104	29.3	5	71.4	-	0	-	0	270	71.2
6	หากถูกนิทนาบว่าร้ายจะทำอะไร 1. อยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรมและ ทำใจให้เย็น ไม่ยอมให้ความทุกข์ ครอบงำ 2. พยายามหาวิธีแก้แค้น หรือ พยายามหาผู้ที่กล่าวร้ายเรา	108	30.5	5	71.4	7	43.7	-	0	120	31.7
		246	69.4	2	285	9	56.2	2	100	259	68.3

7. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดของกลุ่มคนต่างศาสนา กับพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ (ความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดี) พบว่า

คนที่นับถือศาสนาพุทธ มีความคิดสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01 กับคนที่นับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และศาสนาอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่า คนทุกศาสนามีความคิดเห็นตรงกันในการคิดไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และการตัดสินใจในสถานการณ์

($r = 0.516, 0.790, 0.274$ โดย $p < 0.01$)

เมื่อแยกพิจารณาแต่ละศาสนา พบว่า คนที่นับถือพุทธศาสนามีความคิดสัมพันธ์ทางลบ กับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($r = -0.119$ โดย $p < 0.05$) คนที่นับถือศาสนาคริสต์ มีความคิดสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($r = 0.110$ โดย $p < 0.05$) คนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความคิดสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และการตัดสินใจในสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($r = 0.169$ และ 0.102 ตามลำดับ โดย $p < 0.05$) ส่วนคนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ มีความคิดสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นกัน ($r = 0.117$ โดย $p < 0.05$) (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างศาสนา กับ พฤติกรรมที่แสดงออก การยอมรับ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และการตัดสินใจต่อสถานการณ์

	BUDD	CHRI	ISLA	OTHER	GBH	BBH	SIT
BUDD	-						
CHRI	0.516**	-					
ISLA	0.790**	-0.029	-				
OTHER	0.274**	-0.010	-0.015	-			
GBH	0.038	-0.035	-0.009	-0.040	-		
BBH	-0.119*	0.110*	0.169*	-0.117*	0.277**	-	
SIT	-0.057	-0.045	0.102*	-0.006	0.164**	0.265**	-

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

BUDD = พุทธ CHRI = คริสต์ ISLA = อิสลาม OTHER = อื่น ๆ GBH = ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของบุคคล BBH = ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล SIT = ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะทางประชากร กับพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ (ความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดี) พบว่า

ศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($r = 0.130$ โดย $p < 0.05$)

อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = 0.304, 0.193$ และ 0.244 ตามลำดับ โดย $p < 0.01$) (ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของกลุ่มคนต่างศาสนา กับ ความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดี

	AGE	WOR	EDU	REL	GBH	BBH	SIT
AGE	-						
WOR	0.367**	-					
EDU	0.151**	0.075	-				
REL	-0.063	-0.136**	0.245**	-			
GBH	0.081	-0.043	-0.055	0.130*	-		
BBH	0.304**	0.193**	0.244**	-0.501	0.277**	-	
SIT	0.061	0.019	0.055	0.046	0.294**	0.254**	-

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

AGE - อายุ WOR - อาชีพ EDU - ระดับการศึกษา REL - ศาสนา GBH - ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล BBH - ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล SIT - ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์

8. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเรื่องความเป็นคนดีของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามลักษณะทางประชากร พบว่า

กลุ่มคนต่างศาสนาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p = 0.756 > 0.05$) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเรื่องความเป็นคนดี ของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	T	P
หญิง	3.06	0.28	0.311	0.756
ชาย	3.05	0.29		

กลุ่มคนต่างศาสนาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p = 0.06 > 0.05$) ส่วน กลุ่มคนต่างศาสนาที่มีอาชีพต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และนับถือศาสนาต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p = 0.02, 0.05$ และ $0.01 < 0.05$ ตามลำดับ) (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเรื่องความเป็นคนดี ของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และ ศาสนาที่นับถือ

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	52	5.848	0.112	1.500	0.06
	ภายในกลุ่ม	325	26.116	8.036		
	รวม	377	31.964			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	7	1.337	0.191	2.307	0.02*
	ภายในกลุ่ม	370	30.627	8.278		
	รวม	377	31.964			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	0.914	0.183	2.189	0.05*
	ภายในกลุ่ม	372	31.050	0.347		
	รวม	377	31.964			
ศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.853	0.284	3.416	0.01*
	ภายในกลุ่ม	374	31.111	8.319		
	รวม	377	31.964			

* $p < 0.05$

กลุ่มคนต่างศาสนาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p = 0.06 > 0.05$) ส่วน กลุ่มคนต่างศาสนาที่มีอาชีพต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และ นับถือศาสนาต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($p = 0.02, 0.05$ และ $0.01 < 0.05$ ตามลำดับ) (ดังตารางที่ 10) ดังนั้น เพื่อต้องการทราบว่าอาชีพ ระดับการศึกษา และ การนับถือศาสนาใดแตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) พบว่า

คนที่เป็นักเรียนมีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางลบกับคนที่เป็ข้าราชการ, คนที่มีอาชีพรับจ้าง และคนที่เป็แม่บ้าน (-8.720, -0.110 และ -0.183) โดยคนที่เป็นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีน้อยกว่าคนที่เป็ข้าราชการและแม่บ้าน ($\bar{X} = 2.99 < 3.08$ และ 3.18 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดี ของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามอาชีพโดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

อาชีพ	$\bar{X}$	ศึกษา 2.99	ราชการ 3.08	ค้าขาย 3.05	รัฐฯ 3.06	รับจ้าง 3.10	เกษตร 3.12	แม่บ้าน 3.18	อื่น ๆ 2.94
ศึกษา	2.99	-							
ราชการ	3.08	-8.720*	-						
ค้าขาย	3.05	-5.820	2.900	-					
รัฐฯ	3.06	-6.640	20.73	-8.271	-				
รับจ้าง	3.10	-0.110*	-2.320	-5.220	-4.401	-			
เกษตร	3.12	-0.126	-3.971	-6.870	-6.040	-1.651	-		
แม่บ้าน	3.18	-0.183*	-9.641	-0.125	-0.117	-7.310	-5.661	-	
อื่น ๆ	2.94	4.983	-0.137*	0.108	0.116	0.160*	0.176	0.233*	-

* $p < 0.05$

คนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางลบกับคนที่มีการศึกษาระดับ ปวส.หรือ อนุปริญญา (-0.149) โดยคนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีน้อยกว่าคนที่มีการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา ($\bar{X} = 2.98 < 3.13$) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมฯ	ม.ต้น	ม.ปลาย	ปวส./ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	> ปริญญาตรี
		3.09	2.98	3.04	3.13	3.06	3.10
ประถม ฯ	3.09	-					
ม.ต้น	2.98	0.112	-				
ม.ปลาย	3.04	4.831	-6.410	-			
ปวส./อนุปริญญา	3.13	-3.750	-0.149*	-8.580	-		
ปริญญาตรี	3.06	3.747	-7.500	-1.080	7.494	-	
> ปริญญาตรี	3.10	-7.660	-0.120	-5.600	2.980	-4.510	-

* $p < 0.05$

คนที่นับถือศาสนาพุทธ มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางลบกับคนที่นับถือศาสนาอิสลาม (-0.182) โดยคนที่นับถือศาสนาพุทธ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีน้อยกว่าคนที่นับถือศาสนาอิสลาม ($\bar{X} = 3.05 < 3.23$) และ คนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางบวก กับ คนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ (0.537) โดยคนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าคนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.23 > 2.69$) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดี ของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามศาสนาที่นับถือ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ศาสนาที่นับถือ	$\bar{X}$	พุทธ	คริสต์	อิสลาม	อื่น ๆ
		3.05	3.03	3.23	2.69
พุทธ	3.05	-			
คริสต์	3.03	2.241	-		
อิสลาม	3.23	-0.182*	0.204	-	
อื่น ๆ	2.69	0.355	0.333	0.537*	-

* $p < 0.05$

9. ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับคนดีในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

กลุ่มคนต่างศาสนาที่ให้ข้อมูลในข้อคำถามปลายเปิดจำนวนทั้งสิ้น 360 คน (ร้อยละ 94.9) และประเด็นเกี่ยวกับคนดีในทัศนะของกลุ่มคนต่างศาสนานั้น ผู้วิจัยได้ประมวลไว้ดังนี้(ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 จำนวน และ ร้อยละ ของแนวความคิดเรื่องความเป็นคนดีของกลุ่มคนต่างศาสนา

	แนวคิดเรื่องความเป็นคนดีของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1	เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	31	8.6
2	มีศีลธรรม	30	8.3
3	รับผิดชอบต่อหน้าที่	29	8.0
4	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	27	7.5
5	กตัญญู	23	6.3
6	มีศีล 5	20	5.5
7	ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเอง และ ผู้อื่น	17	4.7
8	ขยัน ซื่อสัตย์ และอดทน	16	4.4
9	ไม่ประมาท	15	4.1
10	รู้จักตนเอง	12	3.3
11	ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสังคม	10	2.7
12	รักษาประโยชน์ของชาติ	10	2.7
13	อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	10	2.7
14	ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น	10	2.7
15	มีน้ำใจ เมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี	10	2.7
16	ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม	10	2.7
17	ไม่โกงใคร	10	2.7
18	มองโลกในแง่ดี	10	2.7
19	มีเหตุผลในการปฏิบัติตน	8	2.2
20	ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น	8	2.2
21	เป็นแม่แบบที่ดีต่อผู้อื่น	7	1.9
22	เคารพผู้อื่น	6	1.6
23	มีความคิดอยู่บนหลักของความถูกต้อง	5	1.3
24	รักและทำดีกับผู้อื่นด้วยใจที่บริสุทธิ์	5	1.3
25	อารมณ์ดี	5	1.3
26	ยึดหลักคำสอนทางศาสนา	4	1.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดเรื่องความเป็นคนดีของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
27	ยึดมั่นอุดมการณ์	3	0.8
28	ดูแลครอบครัว / รักครอบครัว	2	0.5
29	พยายามพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	2	0.5
30	มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	2	0.5
31	ประพฤติดีในสิ่งที่พระเจ้ากำหนด	1	0.2
32	เคารพสิทธิของผู้อื่น	1	0.2
33	มีศรัทธามั่นคง	1	0.2
	รวม	360	100

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลที่ได้จากการศึกษาเชิงจริยศาสตร์แนวคิดเรื่องความเป็นคนดี กรณีศึกษาแนวคิดของกลุ่มคนต่างศาสนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะขอสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) ความเป็นคนดีตามแนวจริยศาสตร์ และศาสนา
- 2) แนวคิดลักษณะคนดีในสังคมไทย
- 3) แนวคิดเรื่องคนดีในระหว่างกลุ่มคนต่างศาสนา

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่หนึ่ง เมื่อพิจารณาความเป็นคนดีตามแนวจริยศาสตร์และศาสนาพบว่าคนดีคือคนที่มีคุณสมบัติทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ คุณสมบัติดังกล่าวพิจารณาบนพื้นฐานของทฤษฎีจริยศาสตร์ และแนวคิดทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาพิจารณาได้แก่ ทฤษฎีอรรถนิยม ทฤษฎีประโยชน์นิยม และทฤษฎีของคานต์ ส่วนแนวคิดทางศาสนาที่จะนำมาพิจารณาได้แก่ แนวคิดของพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา และศาสนาอิสลาม ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. คนดีตามทฤษฎีจริยศาสตร์

ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึงแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าภายใน ซึ่งแต่ละทฤษฎีมีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปซึ่งสรุปได้ ดังนี้

- 1.1) อรรถนิยมเห็นว่าสิ่งที่มีค่าภายในตนเองคือ ประโยชน์ระยะยาวของตัวผู้ปฏิบัติ ดังนั้นคนดีตามแนวคิดนี้จึงหมายถึงคนที่ทำเพื่อประโยชน์ตนในระยะยาว
- 1.2) ประโยชน์นิยมเห็นว่าสิ่งที่มีค่าภายในตนเองคือประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นคนดีตามแนวคิดนี้จึงหมายถึงคนที่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

1.3) คาดเห็นว่าสิ่งที่มีค่าภายในตนเองก็คือ เจตนาดี ดังนั้นคนดีตามแนวคิดนี้จึงหมายถึง คนที่มีเจตนาดี ซึ่งต้องทำตามกฎ 3 ลักษณะนี้

1.3.1) กฎนั้นต้องไม่มีความขัดแย้งภายใน และ ไม่มีเงื่อนไข

1.3.2) กฎนั้นต้องให้มีการปฏิบัติต่อมนุษย์ในฐานะเป็นจุดหมายของตนเอง มิใช่เป็นเครื่องมือนำไปสู่สิ่งอื่น

1.3.3) กฎนั้นเมื่อออกแล้วสามารถใช้บังคับกับตนเองได้

2. คนดีตามแนวคิดศาสนา

ในงานวิจัยนี้มี 3 ศาสนาหลัก คือ

2.1) คนดีตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา คือ คนที่มีจิตอันประกอบด้วยกุศลมูล แนวคิดนี้เน้นเรื่องของจิตที่มีความฉลาด รู้เท่าทันสภาวะที่เกิดขึ้น และคอยเกื้อกูลส่งเสริมกุศลธรรมอื่นที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้นที่มีอยู่แล้วเจริญไพบลูดยิ่งขึ้นมี 3 ประการ คือ อโลภะ อโทสะ อโมหะ

2.2) คนดีตามแนวคิดศาสนาคริสต์ คือ คนที่มีจิตประกอบด้วยความรักและความเมตตาในเรื่องของความรักนั้นเป็นเรื่องของจิตวิญญาณที่จะใช้ในการเข้าถึง และได้รับความเมตตาจากพระเจ้า

2.3) คนดีตามแนวคิดศาสนาอิสลาม คือ คนที่มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะของความเป็นคนที่สมบูรณ์แบบ คุณลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพตามแบบของศาสนาอิสลามคือผู้ที่รู้จักดำรงไว้ซึ่งสภาพของความเป็นคน และสภาพของการมีศรัทธา

ผลการศึกษาดตามวัตถุประสงค์ที่สอง พบว่าสังคมไทยมีความเชื่อพื้นฐานกันอยู่ว่าความเป็นคนดีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้มีสังคมที่สงบสุขดังจะเห็นได้ว่าเป้าหมายหนึ่งที่จะขาดไปเสียมิได้ในการอบรมสั่งสอนสมาชิกในสังคมก็คือการมุ่งให้สมาชิกเหล่านั้นเป็นคนดี ตามพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยแล้ว จะมีการอบรมสั่งสอนให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ความโอบอ้อมอารี ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ แต่เมื่อพิจารณาแนวคิดลักษณะคนดีในสังคมไทยในด้านเอกสารแล้วไม่มีปรากฏชัดเจนได้แต่คาดหวังว่าบุคคลจะเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ หากเข้าใจหลักการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตามหลักศาสนาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และตั้งใจโดยยอมรับหลักศาสนา และวัฒนธรรมว่าน่าจะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับการดำรงชีวิตให้ไปสู่สังคมที่พึงประสงค์ได้

หลักดังกล่าวประกอบไปด้วยการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของการทำงาน พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย รู้จักคิดวิเคราะห์ รักประเทศชาติ ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนาและการปกครองของศาสนาและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักวิเคราะห์วิพากษ์ และแสดงความคิดเห็น และเข้าใจในหลักของรัฐธรรมนูญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 2)

หลักการรู้จักตนเอง สังคมไทยเชื่อว่าชีวิตทุกชีวิตมีคุณค่าการดำเนินชีวิตที่ดีได้นั้นทุกคนต้องรู้จักตัวเองเสียก่อนว่าต้องการอะไรในชีวิตนี้ ดังนั้นชีวิตที่พึงประสงค์ของสังคมไทยในขณะนี้ ควรจะรู้จักตนเอง ประเมินตนเอง ทำในสิ่งที่สังคมยอมรับ ทำให้สังคมไทยบางกลุ่มให้การยกย่องคนที่รู้จักรักษาคำพูดว่าเป็นคนดี และคนเก่งของสังคม

หลักการเห็นคุณค่าของการทำงาน การทำงานในสังคมไทยต้องตั้งอยู่บนฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยวางอยู่บนฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

หลักการพึ่งตนเอง สังคมไทยยอมรับหลักจริยธรรมที่ว่า “คนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพเท่าเทียมกัน เพียงแต่การนำมาใช้มากน้อยแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับปัจเจกชน

ความซื่อสัตย์สุจริต โบราณสอนไว้ว่า “ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” แนวคิดนี้มุ่งสอนให้คนเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์เป็นที่ยอมรับของสังคม จึงควรถือมาตรฐานของความเป็นคนมีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตามหลักของศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มีวินัย การมีวินัย คือ การรู้จักคุณค่าของตนเอง เคารพกติกาที่วางไว้ เริ่มจากการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในสังคม

รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการคิดย่อยข้อมูลเพื่อการนำมาใช้ ดังที่ อิมมานูเอล คานต์ ได้เคยกล่าวไว้ว่า “ความคิดที่ปราศจากข้อมูลเป็นความคิดเปล่า การรับข้อมูลที่ไม่มีความคิดกำกับเป็นความคิดที่บอด” เพราะฉะนั้นต้องมีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักการแปลผล มีทักษะและศักยภาพ รู้จักปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

รักประเทศชาติรักท้องถิ่นและเลื่อมใสการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คนไทยมีความภูมิใจในความเป็นไทย การศึกษาได้วางหลักฐานของความเป็นพลเมืองดีให้แก่สังคมตลอดมา จนคนไทยมีความแนบแน่นกับวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทยไทย ที่มีความห่วงแหนอธิปไตยอันเป็นสิ่งสูงสุดของคนไทยทั้งแผ่นดิน

การรู้จักวิเคราะห์วิพากษ์และแสดงความคิดเห็น นับเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทยที่ถือเป็นความต้องการอย่างมากของสังคมยุคปัจจุบัน ในสาระการเรียนรู้จะเน้นไปที่เด็กเป็นประการ

สำคัญเพื่อให้เด็กรู้จักการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และกล้าแสดงออก และที่สำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของสังคมไทยว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่นำไปสู่สังคมไทยที่พึงประสงค์

หลักการของธรรมรัฐ (Good Governance) เป็นแนวคิดที่พึงประสงค์อย่างหนึ่งของสังคมไทย ปัจจุบันที่มีฐานการคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย ในประเด็นนี้ เสน่ห์ จามริก ได้เสนอไว้ว่า ฐานคิดของสังคมไทยต้องมีความเป็นไททางจิตวิญญาณ ระบบแนวคิดแบบเก่าที่เคยคิดว่า ภูมิปัญญาตะวันตกจะช่วยสังคมไทยให้ดีขึ้นนั้นไม่ใช่แล้ว เราควรวางรากฐานแนวคิดให้อยู่กับการรักการเรียนรู้(ปัญญา) การศึกษาแบบรวมหมู่ และการเข้าถึงคุณค่าแห่งความหลากหลายทางภูมิปัญญา ทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรม (บุค ศรีอาริยะ, 2541 :30)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่สามความคิดเรื่องคนดีในระหว่างกลุ่มคนต่างศาสนา

1 ผลการศึกษาลักษณะแนวคิดของคนดีที่จำเป็นต้องมี

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธให้ความสำคัญแก่คนดีที่มีคุณสมบัติมีสติรู้เท่าทันความคิดความรู้สึกรู้ของตนมากที่สุด (ลำดับที่1) และให้ความสำคัญแก่คนที่รักษาประโยชน์ส่วนตนน้อย (ลำดับที่ 6) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธเข้าใจคุณสมบัติคนดีตามแนวคิดของพระพุทธศาสนาตรงตามงานวิจัยทางเอกสารที่คนดีต้องมีจิตอันประกอบด้วยกุศลมูล มีความฉลาด รู้เท่าทันสถานะที่เกิดขึ้น และคอยเกื้อกูลส่งเสริมกุศลธรรมอื่นที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้นที่มีอยู่แล้วให้เจริญไพญญ์ยิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ให้ความสำคัญแก่คนดีที่มีคุณสมบัติปฏิบัติต่อผู้อื่นในฐานะเพื่อนมนุษย์และมีศรัทธามากที่สุด(ลำดับที่ 1) และให้ความสำคัญแก่คนที่รักษาประโยชน์ส่วนตนน้อยที่สุด(ลำดับที่5)แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ยอมรับกฎทางจริยธรรมของค่านัดที่จะต้องมีให้มีการปฏิบัติต่อมนุษย์ในฐานะที่เป็นจุดหมายในตนเองไม่ใช่ในฐานะต้องเป็นเพียงเครื่องมือไปสู่เป้าหมายอย่างอื่น

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามให้ความสำคัญแก่คนดีที่มีคุณสมบัติที่มีศรัทธามั่นคงมากที่สุด (ลำดับที่ 1)และให้ความสำคัญแก่คนที่รักษาประโยชน์ส่วนตนน้อยที่สุด(ลำดับที่ 5) สอดคล้องกับเอกสารเรื่องคนดีตามแนวคิดของศาสนาอิสลามที่หมายถึงคนที่มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะของความ

เป็นคนที่สมบูรณ์แบบ คุณลักษณะของคนที่มีสมบูรณ์ตามหลักของศาสนาอิสลาม คือ ผู้ที่รู้จักดำรงไว้ซึ่งสภาพของความเป็นคน และสภาพของการมีศรัทธา

2. ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเป็นรายข้อจำแนกตามกลุ่มศาสนาทั้ง 3 ศาสนาพบว่า

แนวคิดด้านศาสนาของกลุ่มที่นับถือพุทธศาสนา

ส่วนมากเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการเห็นด้วย โดยมีความเห็นว่าคนที่มีความคิดแต่จะพยายามให้เหตุผลแก้ตัวกับตัวเองว่ามีได้เป็นเช่นนั้น คนที่ไม่พอใจสิ่งที่ตนเองหามาได้ คนที่จมปลักอยู่กับความทุกข์ ความไม่สบายใจเมื่อพยายามดีที่สุดแล้ว และคนที่ไม่สนใจทำกิจกรรมของคนให้ดี แม้แต่ทำประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ย 4.30 , 4.18 , 3.94 และ 3.82 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 3) โดยภาพรวมแล้วแนวคิดของกลุ่มที่นับถือพุทธศาสนาต่อพฤติกรรมที่แสดงออกเห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.06 (ตาราง 3) ยกเว้นคนที่ยอมลำบากเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนที่นับถือพุทธศาสนา มีความเข้าใจหลัก อโหสะ มีจิตใจไม่ขัดเคือง , เข้าใจหลักสันโดษ เข้าใจหลักอุเบกขาและเป็นคนที่โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนทั้งปวง และที่สำคัญกลุ่มที่นับถือศาสนาพุทธโดยภาพรวมมีแนวคิดที่สามารถบูรณาการเข้าได้กับทุกแนวคิด ทั้งศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู ประโยชน์นิยม และกานต์ (ดังตารางที่ 4)

แนวคิดด้านศาสนาของกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์

โดยภาพรวมแล้วเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหมายถึงการเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.82 (ตาราง 4) หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คนที่ไม่ปฏิบัติต่อผู้อื่นแบบที่ตนต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเอง คนที่ไม่มุ่งทำมาหากิน เพราะเห็นว่าทรัพย์สินเป็นอุปสรรคต่อการทำความดี และคนที่ถือหลักคาต่อคา ฟันต่อฟัน เห็นว่าไม่เหมาะสม หมายถึงการเห็นด้วยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.00 ส่วนคนที่ คอยฟังคำสั่งศักดิ์สิทธิ์ เมื่อเผชิญกับความยุ่งยากไม่มีความคิดเห็นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ มีความเข้าใจหลักศาสนาเป็นไปในทางบวก (ดังตาราง 3)

สำหรับแนวคิดที่จำแนกตามกลุ่มคนต่างศาสนาพบว่า กลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ สามารถบูรณาการเข้าได้กับทุกแนวคิด ยกเว้น แนวคิดแบบฮินดู ไม่มีความเห็น

แนวคิดด้านศาสนาของกลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม

โดยภาพรวมเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.87 และหากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คนที่ไม่ทำตามคำสอนทางพุทธศาสนา เพราะเห็นว่าทำให้ชีวิตจืดชืด เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง นั่นคือเห็นด้วยอย่างยิ่งโดยมีค่าเฉลี่ย 4.75 แสดงให้เห็นถึงความเคร่งในศาสนา (ศรัทธา) คนที่ไม่ทำตามในสิ่งที่อยากทำมากกว่าปฏิบัติตามหลักศาสนา เห็นว่าไม่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 แสดงว่าเห็นด้วยกับหลักความมั่นคงในหลักวินัยบัญญัติ ส่วนคนที่ไม่เชื่อฟังคำสอนพ่อ – แม่ ครูหรือผู้นำศาสนา โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงและคนที่เห็นว่าความมั่งคั่งและตำแหน่งการงานเป็นโชคที่สวรรค์ประทาน มีค่าเฉลี่ย 3.43 และ 2.93 ตามลำดับ (ตาราง 3)

กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมสามารถบูรณาการแนวคิดเข้าได้กับทุกแนวคิดทั้งจริยศาสตร์และศาสนา ยกเว้นหลักอศลิหม์ที่ไม่มีความเห็น (ตาราง 4)

3. ความคิดเห็นต่อการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

กลุ่มที่นับถือพุทธศาสนาสามารถแบ่งแนวคิดออกเป็น 3 ระดับ คือ

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาไม่ยอมรับอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของคนที่ไม่เอาคน คนท้อ โกง คนที่ลักทรัพย์ และคนที่คอร์รัปชันมีค่าเฉลี่ย 4.75 , 4.63 , 4.54 และ 4.51 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นในระดับที่ไม่น่าจะยอมรับ ได้แก่ คนที่ใส่ความคนอื่น คนที่ทรยศต่อเพื่อน คนที่รับสินบนและคนที่โกหก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46 , 4.38 , 4.24 และ 4.23 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ ได้แก่ คนที่ซื้อบริการทางเพศ คนที่หลงตัวเอง คนที่ไม่ศรัทธาในพระเจ้า คนที่ขายบริการทางเพศ และคนที่ดื่มสุราเมรัย

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ ส่วนมากไม่ยอมรับต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสามารถแบ่งแนวคิดออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ไม่น่าจะยอมรับอย่างยิ่งคือ คนฉ้อโกง มีค่าเฉลี่ย 4.85 คนที่ไม่เอาคน คนที่รับสินบน มีค่าเฉลี่ย 4.71 คนที่ลักทรัพย์ คนใส่ความคนอื่น และคนนอกใจคู่ครอง มีค่าเฉลี่ย 4.57

กลุ่มที่ไม่น่าจะยอมรับ ได้แก่ คนที่ทรยศเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 4.42 คนคอร์รัปชันมีค่าเฉลี่ย 4.17 คนผิดสัญญา คนเล่นพรรคเล่นพวก คนที่ทำบุญเอาหน้า คนนินทาคนอื่น คนซื้อบริการทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 4.14

กลุ่มที่มีแนวคิดไม่แน่ใจจะยอมรับได้หรือไม่ได้แก่คนโคจงานคนถ่ายภาพเปลือย(ดังตารางที่ 5)

กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามสามารถแบ่งแนวคิดออกเป็น 2 ระดับ คือ

กลุ่มที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนมากเห็นว่า ไม่น่ายอมรับอย่างยิ่ง ต่อคนที่ฉ้อโกง คนที่ใส่ความคนอื่น และคนที่ทรยศเพื่อน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.84 , 4.81 , 4.75 ตามลำดับ และคนที่ฆ่าคน คนนินทาคนอื่น คนผิดสัญญา คนที่ขายบริการทางเพศ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 เท่ากัน คนซื้อบริการทางเพศ คนมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และคนลักทรัพย์มีค่าเฉลี่ย 4.62 นอกนั้นไม่น่ายอมรับ

โดยภาพรวมแล้ว ส่วนมากไม่น่ายอมรับอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นถึงความเคร่งในหลักศาสนา ที่มีแนวคิดไปในทางบวก

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ พบว่า

1. หากพบคนประสบอุบัติเหตุบนท้องถนนขณะขับรถไปทำงานจะทำอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 89.2 หยุดรลงไปช่วยหรือโทรแจ้ง จ.ส.100และร้อยละ 10 ขับผ่านไปเพราะกลัวจะทำงานสาย หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่า เป็นคนชน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 85.7 หยุดรลงไปช่วยหรือโทรแจ้ง จ.ส.100และร้อยละ 14.2 ขับผ่านไปเพราะกลัวจะทำงานสาย หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่า เป็นคนชน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 75 หยุดรลงไปช่วยหรือโทรแจ้ง จ.ส.100และร้อยละ 25 ขับผ่านไปเพราะกลัวจะทำงานสาย หรือ ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่า เป็นคนชน

2. หากโกหกเพื่อนแล้วได้ประโยชน์จะทำหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 40.1 ไม่ทำ เพราะให้เกียรติเพื่อน และไม่ยอมให้เพื่อนโกหกเราและร้อยละ 59.8 ทำถ้าไม่เสียหายมากนัก และเป็นเพื่อนกัน อภัยให้กันได้

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 28.5 ไม่ทำ เพราะให้เกียรติเพื่อน และไม่ยอมให้เพื่อนโกหกเราและร้อยละ 71.4 ทำถ้าไม่เสียหายมากนัก และเป็นเพื่อนกันอภัยให้กันได้

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 56.2 ไม่ทำ เพราะให้เกียรติเพื่อน และไม่ยอมให้เพื่อนโกหกเราและร้อยละ 43.7 ทำถ้าไม่เสียหายมากนักและเป็นเพื่อนกันอภัยให้กันได้

3. หากนับถือศาสนาที่มีข้อห้ามไม่ให้แต่งงานกับคนนอกศาสนา แต่กำลังรักกับคนที่ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนามานับถือศาสนาเดียวกัน จะแต่งงานกับเขาหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 61.5 แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกันมากและร้อยละ 38.4 . ไม่แต่ง เพราะผิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 57.1 แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกันมากและร้อยละ 42.8 ไม่แต่งเพราะผิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 6.2 แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว และรักกัน มากและร้อยละ 93.7 ไม่แต่งเพราะผิดข้อบัญญัติ และกลัวพ่อแม่เสียใจ

4. หากทางราชการประกาศว่าบ้านที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่จะต้องเวนคืนที่ดิน โดยทางการจะนำพื้นที่ไปทำสาธารณประโยชน์จะยินดีหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 26.2 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเคารพกฎหมายและร้อยละ 73.7ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยากบ้านของใครใคร่รัก

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 14.2 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ เคารพกฎหมายและร้อยละ 85.7ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยากบ้านของใครใคร่รัก

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 18.7 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเคารพกฎหมายและร้อยละ 81.2ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยากบ้านของใครใคร่รัก

5. หากมีใครทำให้เดือดร้อนใจจะให้อภัยหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 29.3 ให้อภัย เพราะโกรธแล้วไม่ดี ถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกันร้อยละ 70.6 ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้เขาได้สำนึก และเราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 71.4 ให้อภัย เพราะ โกรธแล้วไม่ดี ถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกันร้อยละ 28.5 ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้เขาได้สำนึก และ เราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 0 ให้อภัย เพราะ โกรธแล้วไม่ดี ถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกันร้อยละ 100 ไม่ให้อภัย เพราะต้องการให้เขาได้สำนึก และ เราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

6. หากถูกนิทว่าร้ายจะทำอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือพุทธศาสนาร้อยละ 30.5 อยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรม และ ทำใจให้เย็นไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำและร้อยละ 69.4 พยายามหาวิธีแก้ข่าว หรือพยายามหาผู้ที่กล่าวร้ายเรา

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 71.4 ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และอยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรมและร้อยละ 28.5 ทำใจให้เย็นไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำพยายามหาวิธีแก้ข่าวหรือ พยายามหาผู้ที่กล่าวร้ายเรา

กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 43.7 อยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรม และ ทำใจให้เย็นไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำและร้อยละ 56.2 พยายามหาวิธีแก้ข่าว หรือพยายามหาผู้ที่กล่าวร้ายเรา

5. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มคนต่างศาสนา กับ ความคิดเรื่องความเป็นคนดี พบว่า

ศาสนามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง หมายความว่า กลุ่มคนต่างศาสนาที่เข้าใจหลักคำสอนทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลางส่วน อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และถือเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ หมายความว่า กลุ่มคนต่างศาสนาที่มีอายุน้อย ไม่มีอาชีพ หรือ มีอาชีพแต่สร้างรายได้น้อยหรือไม่มั่นคง และมีการศึกษาน้อย จะมีผลต่อความคิดเห็นต่อพฤติกรรม อายุมากขึ้น การศึกษาสูงขึ้น ทำให้เข้าใจหลักของศาสนาดีขึ้น

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของกลุ่มคนต่างศาสนา จำแนกตามคุณลักษณะทางประชากร พบว่า

กลุ่มคนต่างศาสนา ที่มีเพศ และ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคนที่มีอาชีพต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และ นับถือศาสนาต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคนที่เป็นนักศึกษาที่มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างกับคนที่เป็นข้าราชการ คนที่มีอาชีพรับจ้าง และคนที่เป็นแม่บ้าน

ส่วนคนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางลบกับคนที่มีการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา โดยคนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีน้อยกว่าคนที่มีการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา และคนที่นับถือศาสนาพุทธ มีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางลบกับคนที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยคนที่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีน้อยกว่าคนที่นับถือศาสนา

อิสลาม และ คนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความคิดเห็นเรื่องความเป็นคนดีแตกต่างในทางบวก กับ คนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ โดยคนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีค่าเฉลี่ยความคิดมากกว่าคนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเชิงจริยศาสตร์แนวคิดเรื่องความเป็นคนดี กรณีศึกษาแนวคิดของกลุ่มคนต่างศาสนา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

- 6.2.1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนดี
- 6.2.2. ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก
- 6.2.3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์

6.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนดี

มีทัศนะประการหนึ่งว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ยกย่องผู้ที่รู้จักหาประโยชน์ส่วนตัว ผู้ที่สามารถเอาเปรียบผู้อื่นได้ ผู้ที่รู้จักหาตัวรอด ทำนองศรีธนญชัย อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่า สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม แล้ว การรักษาประโยชน์ส่วนตัวจัดอยู่ในอันดับสุดท้ายในบรรดาคุณสมบัติที่คนดีจำเป็นต้องมี

ปัจจุบันมักได้ยินคำตัดพ้อจากฝ่ายศาสนาในทำนองที่ว่าศาสนิกชนไม่เข้าใจหรือห่างเหินศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในหมู่ชาวพุทธ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษากลับมีข้อน่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามศาสนาต่างก็จัดคุณสมบัติของคนดีที่สอดคล้องกับคำสอนของศาสนาตนไว้ในอันดับที่หนึ่ง กล่าวคือ กลุ่มชาวพุทธจัดให้การมีสติรู้เท่าทันอยู่ในอันดับหนึ่ง กลุ่มชาวคริสต์จัดให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรักอยู่ในอันดับหนึ่ง และกลุ่มมุสลิมจัดให้การมีศรัทธามั่นคงอยู่ในอันดับหนึ่ง กระนั้นก็ดี สำหรับในหมู่ชาวพุทธนั้น ถึงแม้จะให้ความสำคัญกับการมีสติรู้เท่าทันเป็นอันดับหนึ่ง แต่ในระดับคำสอนของพุทธนั้น การมีสติรู้เท่าทันจะมีความสัมพันธ์กับหลักวิปัสสนา ซึ่งมีความลึกซึ้ง อาจไม่เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไป ดังนั้น จึงยังเป็นที่น่าสงสัยว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธเข้าใจเช่นนั้นหรือไม่ เพราะว่าข้อความคำถามในแบบสอบถามเองไม่ได้ระบุความหมายที่เจาะจงเช่นนั้น เนื่องจากต้องใช้ถามทุกกลุ่มศาสนา และผลการศึกษาในส่วนของการยอมรับพฤติกรรม ดังที่จะอภิปรายในหัวข้อต่อไป สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ค่อยเข้าใจในคำสอนของกลุ่มตัวอย่างชาวพุทธ

นอกจากนี้ มีข้อสังเกตอีกประการว่าในบรรดากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธ ชาวคริสต์ และมุสลิมนั้น คุณสมบัติที่ว่าคนดีคือผู้ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรักจะจัดอยู่ในอันดับต้นๆ นั่นคือ จัดอยู่ในอันดับหนึ่งสำหรับกลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์ และอันดับสองสำหรับกลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและมุสลิม ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าในคำสอนของทั้งสามศาสนานั้นมีการให้ความสำคัญกับการไม่เบียดเบียนและช่วยเหลือผู้อื่น ในศาสนาพุทธ มีหลักปาณาติบาตและพรหมวิหาร ในศาสนาคริสต์ มีคำสอนเรื่อง Agape และในศาสนาอิสลามก็มีคำสอนเรื่องการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ เป็นต้น

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สำหรับคำถามข้อ “คนที่กีดกันผู้ที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่งานได้ด้วยเห็นว่าบุคคลนั้นมีข้อบกพร่องทางจริยธรรมเช่น เจ้าชู้” และ “คนที่รักษาหลักการ โดยมีได้คำนึงถึงผลได้ผลเสีย” กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและคริสต์ต่างก็เห็นว่าไม่เหมาะสม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมุสลิมตอบว่าไม่มีความเห็น ในทางตรงกันข้าม ต่อคำถามข้อ “คนที่ยอมละทิ้งหลักการเพื่อรักษาผลประโยชน์” กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและคริสต์ตอบว่าไม่มีความเห็น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมุสลิมตอบว่าไม่เหมาะสม ข้อแตกต่างทั้งสองนี้น่าจะชี้ให้เห็นว่าระหว่างหลักการและประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและคริสต์มีแนวโน้มจะให้ความสำคัญกับประโยชน์ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมุสลิมให้ความสำคัญกับหลักการ

สำหรับคำถามข้อ “คนที่คอยฟังคำสั่งศักดิ์สิทธิ์เมื่อเผชิญกับความยุ่งยาก” ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธเห็นว่าไม่เหมาะสม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์และมุสลิมเห็นว่าไม่มีความเห็น ประเด็นนี้น่าจะสะท้อนลักษณะของศาสนา กล่าวคือ ศาสนาคริสต์และอิสลามนับถือพระเจ้า จึงมีองค์ประกอบของการฟังคำสั่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ในที่ แม้จะสอนให้มนุษย์ต้องฟังพาดตนเองก็ตาม ตรงข้ามกับศาสนาพุทธที่เน้นให้มนุษย์ฟังพาดตนเองเท่านั้น เช่นเดียวกัน สำหรับคำถามข้อ “คนที่เห็นว่าความมั่งคั่งและตำแหน่งการงานเป็นโชคที่สวรรค์ประทาน” และ “คนที่เชื่อถือคำของพ่อแม่ครูหรือผู้นำทางศาสนาโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริง” พบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธเห็นว่าไม่เหมาะสม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์และมุสลิมเห็นว่าไม่มีความเห็น เหตุผลน่าจะเกี่ยวข้องกับลักษณะความเชื่อทางศาสนาเช่นกัน กล่าวคือ แม้จะยังสอนให้คนฟังตนเองและมีเหตุผล แต่ศาสนาคริสต์และอิสลามก็ยังมีองค์ประกอบของการนับถือในพระเจ้าและยึดหลักศรัทธาอยู่ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองจึงไม่ตอบเด็ดขาดว่าไม่เหมาะสม ตอบเพียงแต่ไม่มีความเห็น

สำหรับคำถามข้อ “คนที่ถือหลักตาต่อตา ฟันต่อฟัน” น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธไม่มีความเห็น ทั้งๆ ที่ศาสนาพุทธมีคำสอนเรื่องความเมตตา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์เห็นว่าไม่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักคำสอนเรื่องความรัก และกลุ่มตัวอย่างมุสลิมก็เห็นว่าไม่เหมาะสม ต่างจาก

ภาพลักษณ์ที่คนทั่วไปเชื่อกัน อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่ดูจะเกี่ยวข้อง นั่นคือ เรื่องการให้อภัย พบว่าข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนของความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการให้อภัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามศาสนาตอบไปในทางไม่ให้ภัย (ดูหัวข้อ 6.2.3 ข้างล่าง)

6.2.2 ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก

จากผลการศึกษาพบ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว มีข้อสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธมีทัศนคติเห็นด้วยกับแนวคิดแบบอสังกัม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างศาสนาคริสต์และอิสลามมีทัศนคติที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความเห็นต่อแนวคิดนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธเห็นว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมเหล่านี้ไม่น่ายอมรับอย่างยิ่ง คือ คนที่ฆ่าคน ฉ้อโกง ลักทรัพย์ คอรัปชั่น ตามลำดับ และเห็นว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมเหล่านี้ไม่น่ายอมรับ (ห้าอันดับแรก) คือ คนที่ใส่ความคนอื่น คนที่ทรยศต่อเพื่อน คนที่รับสินบน และคนที่โกหก ตามลำดับ คำตอบเหล่านี้สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น ศีลห้า อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธกลับมีทัศนคติไม่แน่ใจว่าควรยอมรับคนที่ซื้อบริการทางเพศ ขายบริการทางเพศ มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และดื่มสุราหรือไม่ ทั้งๆ ที่พฤติกรรมเหล่านี้ขัดกับคำสอนพื้นฐาน เช่น ศีลข้อสาม ศีลข้อห้า นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธยังมีทัศนคติไม่แน่ใจมากที่สุดต่อพฤติกรรมที่เป็นข้อคำถามเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างศาสนาอื่น ดังนั้น ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างชาวพุทธในส่วนนี้ น่าจะสนับสนุนทัศนคติทั่วไปที่ว่าชาวพุทธค่อนข้างหย่อนยานในการเรียนรู้หลักคำสอนทางศาสนา

กลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์ พบว่ามีทัศนคติไม่ยอมรับอย่างยิ่งกับคนที่ฆ่าคน รับสินบน ลักทรัพย์ ใส่ความคนอื่น และนอกใจคู่ครอง สำหรับประเด็นเรื่องการนอกใจนี้ มีข้อสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์เท่านั้นที่เห็นว่าไม่น่ายอมรับอย่างยิ่ง กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและมุสลิมเห็นว่าไม่น่ายอมรับ นอกจากนี้ สำหรับกลุ่มพฤติกรรมที่ไม่น่ายอมรับ ชาวคริสต์รวมผู้ที่ซื้อและขายบริการทางเพศไว้ด้วย ซึ่งต่างจากชาวพุทธ ในขณะที่เดียวกับกลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์ไม่แน่ใจในกรณีของผู้ที่ถ่ายภาพเปลือยและผู้ที่ดื่มสุรา เหมือนกับกลุ่มชาวพุทธ ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือกลุ่มชาวคริสต์ไม่แน่ใจว่าคนเหยียบยีไก่ไม่ฟ่อและคนโคตงานน่ายอมรับหรือไม่

สำหรับกลุ่มตัวอย่างมุสลิมนั้น ปรากฏว่าไม่ยอมรับพฤติกรรมใดในข้อคำถามเลย โดยมีทัศนคติไม่ยอมรับอย่างยิ่งกับคนที่ฉ้อโกง ใส่ความ ทรยศเพื่อน อยู่ในสามอันดับแรก คือ มีค่าเฉลี่ย 4.84, 4.81, 4.75 ตามลำดับ และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับคนที่ซื้อบริการทางเพศ มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน คอรัปชั่น

และลัทธิพหุ ในอันดับต่อมา มีค่าเฉลี่ย 4.62 และ ในอันดับต่อมา ไม่ยอมรับอย่างแข็งกับคนที่ฆ่าคน นินทา ผิดสัญญา และขายบริการทางเพศ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.56 และ คนที่โกหก รับสินบน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.50 ผลการศึกษาน่าจะสะท้อนถึงลักษณะทางศาสนาอิสลามและการอบรมทางศาสนาในหมู่ชาวมุสลิม ที่ทำให้มีทัศนคติสอดคล้องกับหลักศาสนา ซึ่งศาสนาอื่นน่าจะเรียนรู้

6.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์อุบัติเหตุบนท้องถนน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกศาสนาส่วนใหญ่ ตอบว่าจะให้ความช่วยเหลือ ถ้าตอบสอดคล้องกับการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก ในหัวข้อคุณสมบัติของคนดีข้างต้น

ในส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์การโกหกเพื่อที่ได้ประโยชน์นั้นปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่าง ชาวพุทธและคริสต์เกินกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ 59.8 และ 71.4 ตามลำดับ ตอบว่าจะโกหก ทั้งๆ ที่ทั้งสองกลุ่ม นี้เห็นว่าคนที่โกหกและทรยศเพื่อนมีพฤติกรรมที่ไม่น่ายอมรับ ทั้งนี้อาจจะเห็นว่าเป็นเพื่อนเป็นคนกันเอง อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธที่ตอบว่าไม่โกหกมีจำนวนใกล้เคียงกับที่ตอบว่าโกหก คือ ร้อยละ 40.1

ในทางตรงข้าม กลุ่มตัวอย่างมุสลิมเกินกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ 56.2 ตอบว่าจะไม่โกหก สอดคล้องกับการไม่ยอมรับการโกหกและทรยศเพื่อน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมุสลิมที่ตอบว่าจะโกหก มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 43.7 ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าเห็นว่าเพื่อนเป็นคนกันเองเช่นกัน

สำหรับสถานการณ์การแต่งงานกับคนนอกศาสนา ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและคริสต์ เกินกว่าครึ่งตอบว่าจะแต่งงาน เป็นร้อยละ 61.5 และ 57.1 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ชาวคริสต์พบว่า กลุ่มที่ตอบว่าจะไม่แต่งงานมีจำนวนใกล้เคียงกับที่ตอบว่าจะแต่งงาน นั่นคือ ร้อยละ 42.8 สำหรับกลุ่มตัวอย่างมุสลิมนั้น ร้อยละ 93.7 ตอบว่าจะไม่แต่ง ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของสังคม มุสลิมที่มีความใกล้ชิดและเคร่งศาสนา

สำหรับคำตอบในสถานการณ์ของการเวนคืนนั้น ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามศาสนาส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มชาวพุทธ ร้อยละ 73.7 กลุ่มชาวคริสต์ และกลุ่มมุสลิม ร้อยละ 85.7 81.2 ล้วนตอบว่าไม่ ยินดี ทั้งๆ ที่ในเรื่องของคุณสมบัติคนดีนั้น คุณสมบัติเรื่องการทำประโยชน์ให้ส่วนร่วมจะได้จัดอยู่ใน อันดับสามหรือสี่ จากหกอันดับ

สำหรับคำตอบเกี่ยวกับการให้อภัยนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและชาวคริสต์ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 70.6 และ 7.17 ตามลำดับ ไม่ให้อภัย และกลุ่มตัวอย่างมุสลิมทุกคนตอบว่าไม่ให้อภัย สำหรับกลุ่มตัวอย่างมุสลิม มีข้อสังเกตว่าการแจกแบบสอบถามอยู่ในช่วงเวลาที่มีความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ และโลกมุสลิม จึงอาจมีผลต่อการตอบแบบสอบถาม

สำหรับเรื่องการถูกกีดกันนั้น กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธและมุสลิมเกินกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ 69.4 และ 56.2 ตามลำดับ เห็นว่าจะดำเนินการแก้ไข ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวคริสต์ ร้อยละ 71.4 กลับเห็นว่าควรอยู่เฉยๆ

6.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแบ่งเป็นสองส่วนได้แก่ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. วิจัยครั้งนี้ จำกัดการสำรวจอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงควรมีการศึกษาโดยขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างเป็นระดับประเทศ หรือเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่สำคัญต่อไป นอกจากนี้ ยังควรมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ชนบทและตัวเมือง
2. ถามในแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ยังจำกัดกับหลักการพื้นฐานของแนวคิดทางจริยศาสตร์และคำสอนทางศาสนาต่างๆ ทำให้ไม่ครอบคลุมถึงคำถามในส่วนที่เน้นคุณธรรม เช่น ความกตัญญู การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรพิจารณาประเด็นนี้ด้วย
3. การวิจัยครั้งนี้เน้นวิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยภาคสนามประกอบด้วยเช่น การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลในมิติที่ต่างออกไป
4. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ สำรวจความเห็นของกลุ่มคนสามศาสนาเพื่อให้เห็นภาพโดยรวมของสังคมที่มีสมาชิกมาจากสามศาสนาเป็นสำคัญ งานวิจัยชิ้นต่อไปควรศึกษาเจาะจงในแต่ละกลุ่มศาสนา ซึ่งจะช่วยให้สามารถสร้างคำถามที่มีเนื้อหาเจาะจงมากขึ้น สามารถตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างทัศนะของศาสนิกและหลักคำสอนทางศาสนาได้

5. ผลการศึกษาแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมุสลิมมีทัศนคติที่สอดคล้องกับหลักศาสนาที่สุด จึงน่ามีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยและวิธีการต่างๆ ที่มีผลต่ออบรมศาสนิก เพื่อเป็นแบบอย่างให้ศาสนาอื่นได้เรียนรู้ต่อไป

6.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวพุทธมีทัศนคติบางประการไม่สอดคล้องกับหลักคำสอนทางศาสนา โดยเฉพาะเรื่องการเสพยา การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การซื้อขายบริการทางเพศ ซึ่งกำลังเป็นปัญหาสังคมอยู่ในปัจจุบัน องค์กรที่เกี่ยวข้องควรที่จะให้ความสนใจเผยแผ่คำสอนในส่วนนี้ให้ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการแก้ปัญหาสังคม

2. ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามศาสนายังมีปัญหาในความเข้าใจเรื่องการให้อภัยอยู่ ผู้รับผิดชอบทั้งสามศาสนาจึงควรใส่ใจในการเผยแผ่ทำความเข้าใจคำสอนในส่วนดังกล่าว

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). พระไตรปิฎกฉบับหลวง. เล่มที่ 11 ข้อที่ 292 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). ศาสนาอิสลามฉบับของสำนักจุฬาราชมนตรี. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). วิกฤตเศรษฐกิจวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งเรืองการพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). ปฏิรูปค่านิยมสังคมไทยเพื่อบรรเทาการคอร์รัปชัน. วารสารสังคมศาสตร์, 44(1), 18-21.
- จอห์น เควิส. (ม.ป.ป.). เพิ่มความรู้ วิวัฒนาการและการคล้อย, พระเจ้า, มนุษย์และบาป, ความรอด. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : คาน์สุทธาการพิมพ์.
- จงเงิน บุญวัง. (2532). การศึกษาค่านิยมของนักเรียนในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อผู้สูงอายุ. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทน์ ทองประเสริฐ. (2539). ปรัชญาประยุกต์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอชเอ็นกรุ๊ป จำกัด.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2540). วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ และคณะ. (2537). ความรู้พื้นฐานทางศาสนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนิตา รักษ์พลเมือง. (2525). สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ วัชรมัย. (2533). การศึกษาค่านิยมทางประชากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มี การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันในเขตกรุงเทพมหานคร. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ และวิธาน สุชีวกุล. (2538). หลักการดำรงชีวิตในสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จิตยา สุวรรณชญ. (ม.ป.ป.). สังคมและวัฒนธรรมไทย : ข้อสังเกตในการเปลี่ยนแปลง.

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2520). รายงานการวิจัย :

จริยธรรมของเยาวชนไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร .

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2539). ทฤษฎีค้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและพัฒนาบุคคล.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คุณหญิง เมธังกโร, พระ. (2532). การพัฒนาสังคมในทัศนะของพุทธทาสภิกขุ. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

ทองหล่อ วงษ์ธรรม. (2536). ปรัชญาตะวันออก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนไทร

เทพเวที, พระ. (ป.อ.ปยุตโต). (2532). การศึกษาที่สากลบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาไทย.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง .

ธรรมโกศาจารย์, พระ. (ม.ป.ป.). คบคนดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

ธรรมปิฎก, พระ. (ป.อ.ปยุตโต). (2538). กรรมและนรกสวรรค์สำหรับคนรุ่นใหม่.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา.

_____. (2536). จะพัฒนาคนกันได้อย่างไร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร :

บริษัทสหธรรมิกจำกัด.

_____. (2537). พุทธวิธีการแก้ปัญหาพุทธศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร :

บริษัทสหพิมพ์จำกัด .

_____. (2540). ชีวิตในสังคมเทคโนโลยี. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.

_____. (2540). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนากรมการศาสนา.

_____. (2543) พุทธธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.

ธีระพร อุวรรณโณ. (ม.ป.ป.). จริยธรรมกับการศึกษา. [เอกสารทางวิชาการ] คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิธิ เอียวศรีวงศ์และคณะ. (2536). มองอนาคตบทวิเคราะห์เพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการสังคมไทย.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

เนื่องน้อย บุญยเนตร. (2537). จริยศาสตร์สภาวะแวดล้อม โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญา

ตะวันตก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.(2537). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- บุญน้อม มุ่งงาม. (2533). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ค่านิยมแบบพุทธและแนวการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญมี แท่นแก้ว. (2541). จริยธรรมกับชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ ๖). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- เบญจพิชญ์ บุญฐิติกุล และอังคณา นันทิพาวรรณ.(บรรณาธิการ). (2533). เอกสารการสอนชุดแนวคิดไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีดี บุญชื้อ. (2513). จริยปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และคณะ. (2537). อุดมคติสำหรับคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ผาสุก มุทระเมธา. (2535). คติชาวบ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์.
- พนัส หันนาคิน . (2526) . การสอนค่านิยมและจริยธรรม . (พิมพ์ครั้งที่ 4) . พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร .
- พิจิตรธรรมพาทิ. พระ. (2544). กรรมบันดาล. วารสารพุทธธรรม. 41(1), 10-11 .
- แพรพรรณ เกิดโกลา. (2525). ค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. หลักสูตรปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพฑูรย์ อุทัยคาม. พระมหา, (2544). การศึกษาแนวคิดเรื่องทานตามหลักพุทธจริยศาสตร์กับความเข้าใจเรื่องทานของชาวไทยพุทธ : ศึกษาเฉพาะในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิก และอ้อมเดือน สดมณี. (2529). รายงานการวิจัยการยึดหลักทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทยและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนัประสานมิตร.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มหาวิทยาลัย) . (2540) . รวมบทความเชิงวิชาการพุทธศาสนาและปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย .

เมธีธรรมาภรณ์, พระ. (2532). ปรัชญากรีกโบราณ. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยศ สันตสมบัติ. (2537). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุค ศรีอาริยะ. (2541). มายาโลกาภิวิวัฒน์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).

ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 1).

กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์จำกัด.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.

ราชธรรมนิเทศ,พระ. (ม.ป.ป.) พระพุทธศาสนาให้อะไร. กรุงเทพมหานคร :

พิมพ์ที่พรสการพิมพ์.

ราชวรณีย์, พระ. (ป.อ.ปยุตโต). (2527). ค่านิยมแบบพุทธ. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์เทียนวรรณ.

วรศักดิ์ วรรณโม, พระ. (2540). พุทธจริยศาสตร์เพื่อมวลมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนัก
พิมพ์ธรรมสภา.

วริยา ชินวรรณ (บรรณาธิการ). (2536). นันทาทรศนะเกี่ยวกับจริยธรรม. เอกสารประกอบการ
สัมมนาเรื่อง นันทาทรศนะเกี่ยวกับจริยธรรม วันที่ 4 มกราคม 2535 สถาบันพัฒนาการ
สาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิริพร แยมณี. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับ
อายุและการศึกษาของคนไทย. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ส. ศิวรักษ์. (2525). ศาสนากับสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
เทียนวรรณ.

สมาคมพระคริสตธรรมไทย. (2544). พระคริสตธรรมคัมภีร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร.

สงศรี ชมพู. (2539). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครศรีธรรมราช : ฝ่าย
เอกสารตำรา สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สนิท สมัครการ. (2519). มีเงินนับว่านื่อง มีทองนับว่าพี่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร.

_____. (๒๕๔๒). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ ไสว กราฟฟิค.

- ลิวลี ลีโร. (2542). จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรี โคมิน และสนธิ สมัการ. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยม : เครื่องมือในการสำรวจวัด. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2535). ศาสนาอิสลาม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ทางน้ำ.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). สะท้อนแนวคิดการศึกษาไทย : ปัจจุบันและอนาคต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร : เจริญดีการพิมพ์.
- อมรวิทย์ นาคกรทรรพ. (2539). ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตะวันออกจำกัด.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2533). วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์วิเคราะห์สังคมไทยแนวมนุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2531). ลักษณะสังคมไทยและปัญหาของสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2525). สังคมวัฒนธรรมและประเพณีไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Barry, V. (1982). Applying Ethics: A Text with Readings. California : Wadsworth Publishing Company.
- Beach, W. (1985). Christian Ethics in the Protestant Tradition. Atlanta: John Knox Press.
- Kluckhohn, F.R., & Strodtbeck, F.L. (1961). Variations in Value Orientations. Illinois: Row & Peterson.
- Mole, R.L. (1973). Thai Values and Behavior Patterns. Vermont : C.E. Tuttle Rutland.
- Pongsapich, A. (Ed.). (1998). Traditional and Changing Thai World View. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาเชิงจริยศาสตร์เกี่ยวกับความคิดเรื่องความเป็นคนดี
กรณีศึกษาความคิดของกลุ่มคนต่างศาสนาในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งสิ้น 6 ตอน

- ตอน 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอน 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนดี
- ตอน 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบุคคล
- ตอน 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- ตอน 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์
- ตอน 6 คำถามปลายเปิด

คำตอบของท่านทุกข้อ มีความสำคัญและถือเป็นความลับ จะไม่มีการนำออกเปิดเผยให้คนอื่นทราบ นอกจากจะใช้ประโยชน์ในการวิจัยนี้เท่านั้น จึงขอความร่วมมือท่านตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอเจริญพร

(พระปลัดอำพร สมอาษา)
นักศึกษาระดับปริญญาโท โครงการจริยศาสตร์ศึกษา
ภาควิชามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (/) หน้าข้อหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ () หญิง () ชาย
2. อายุ ปี
3. อาชีพ () กำลังศึกษาอยู่ () รับราชการ
() ค้าขาย () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
() รับจ้าง () เกษตรกร
() แม่บ้าน () อื่นๆ (โปรดระบุ)
4. การศึกษา () ระดับประถมศึกษา
() ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
() ระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา
() ระดับปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
5. ศาสนา () ศาสนาพุทธ
() ศาสนาคริสต์
() ศาสนาอิสลาม
() อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนดี

คำชี้แจง ท่านคิดว่าคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กำหนดให้นี้ ข้อใดคือคุณสมบัติของคนดีที่จำเป็นต้องมี โปรดระบุตัวเลข 1-6 หน้าข้อความต่อไปนี้ตามลำดับความสำคัญ (ใส่เลข 1 หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด โดยให้ลำดับความสำคัญจะลดหลั่นกันไปจนถึงเลข 6)

ลำดับความสำคัญ	ข้อความ
.....	รักษาประโยชน์ส่วนตน
.....	มีศรัทธามั่นคง
.....	ทำต่อผู้อื่นในฐานะเพื่อนมนุษย์
.....	มีสติรู้เท่าทันความคิดความรู้สึกของตน
.....	ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก
.....	สร้างประโยชน์ส่วนรวม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมบุคคล

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (/) ลงไปในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง	ไม่เหมาะสม	ไม่มีความเห็น	เหมาะสม	เหมาะสมอย่างยิ่ง
1. คนที่เห็นแก่ตัว	/				
2. คนที่หลงตัวเอง	/				

โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ท่านเห็นว่าคนเหล่านี้มีพฤติกรรมเหมาะสมหรือไม่	ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง	ไม่เหมาะสม	ไม่มีความเห็น	เหมาะสม	เหมาะสมอย่างยิ่ง
1. คนที่ไม่รู้จักรักตัวเอง					
2. คนที่ไม่สนใจความได้เปรียบของตน					
3. คนที่ไม่รู้จักรักษาดูแล					
4. คนที่ยอมลำบากเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น					
5. คนที่ละเมิดประโยชน์ของคนส่วนน้อยเพื่อประโยชน์คนส่วนใหญ่					
6. คนที่อยู่ในสังคมแต่ไม่รู้จักเสียสละให้สังคม					
7. คนที่กีดกันผู้ที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่งานได้ ด้วยเห็นว่าบุคคลนั้นมีข้อบกพร่องทางจริยธรรม เช่น เจ้าชู้					
8. คนที่รักษาหลักการโดยมิได้คำนึงถึงผลได้ ผลเสีย					
9. คนที่ดำเนินหรือแทรกแซงผู้ที่มีพฤติกรรมขัดหูขัดตาตนเอง					
10. คนที่เข้าช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คิดคำนึงว่าเขาจะยินดีรับความช่วยเหลือหรือไม่					

ท่านเห็นว่าคนเหล่านี้มีพฤติกรรม เหมาะสมหรือไม่	ไม่เหมาะสม อย่างยิ่ง	ไม่เหมาะ สม	ไม่มีความ เห็น	เหมาะสม	เหมาะสม อย่างยิ่ง
11. คนที่ยอมละทิ้งหลักการเพื่อรักษาผลประโยชน์					
12. คนที่ไม่ทำหน้าที่เพราะเกรงว่าจะได้รับความเคียดแค้น					
13. คนที่ไม่พอใจในสิ่งที่ตนหามาได้					
14. คนที่มีความคิดมาคร่ำครวญแต่พยายามให้เหตุผลแก้ตัวกับตนเองว่ามีได้เป็นเช่นนั้น					
15. คนที่จมปลักอยู่กับความทุกข์ความไม่สบายใจเมื่อพยายามดีที่สุดแล้ว					
16. คนที่ไม่สนใจทำกิจกรรมของตนให้ดีขึ้น แม้แต่ทำประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่					
17. คนที่ไม่ปฏิบัติต่อผู้อื่นแบบที่ตน ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเอง					
18. คนที่คอยฟังพาสังค์คีตลีลเมื่อเผชิญ กับความยุ่งยาก					
19. คนที่ไม่มุ่งทำมาหากินเพราะเห็นว่า ทรัพย์สินเป็นอุปสรรคต่อความดี					
20. คนที่ถือหลักดาต่อตาฟันต่อฟัน					
21. คนที่ไม่ทำตามคำสอนทางศาสนาเพราะ เห็นว่าทำให้ชีวิตจืดชืด					
22. คนที่เห็นว่าความมั่งคั่งและตำแหน่งการ งานเป็นโชคที่สวรรค์ประทาน					
23. คนที่เชื่อถือคำของพ่อแม่ ครู หรือผู้นำ ทางศาสนาโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริง					
24. คนที่ทำตามในสิ่งที่อยากทำมากกว่า ปฏิบัติตามหลักศาสนา					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ท่านเห็นว่าบุคคลจะเป็นที่ยอมรับได้มาก น้อยเพียงไรหากมีพฤติกรรมเช่นนี้	ไม่น่ายอมรับ อย่างยิ่ง	ไม่น่ายอมรับ	ไม่แน่ใจ	ยอมรับได้	ไม่เห็น ว่าน่าคิด ใจเลย
1. คนที่โกหก					
2. คนที่ผิดสัญญา					
3. คนที่ไม่ตรงต่อเวลา					
4. คนที่ดื่มสุราเมรัย					
5. คนที่ไม่ศรัทธาในพระเจ้า					
6. คนที่นอกใจคู่ครอง					
7. คนที่เล่นพรรคเล่นพวก					
8. คนที่ช่วยคนอื่นเพื่อหวังผลตอบแทน					
9. คนที่รับสินบน					
10. คนทำงานแบบผักชีโรยหน้า					
11. คนที่ทำบุญเอาหน้า					
12. คนที่คอร์รัปชั่น					
13. คนที่เหยียบยีไก่ไม่ปล่อย					
14. คนที่ฆ่าคน					
15. คนที่ลักทรัพย์					
16. คนที่ฉ้อโกง					
17. คนที่ใส่ความบุคคลอื่น					
18. คนที่นินทาผู้อื่น					
19. คนที่เล่นการพนัน					
20. คนที่ทรยศเพื่อน					
21. คนที่ถ่ายภาพเปลือย					
22. คนที่ดูภาพอนาจาร					
23. คนที่ขายบริการทางเพศ					
24. คนที่ซื้อบริการทางเพศ					
25. คนมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน					
26. คนที่โอดงาน					
27. คนหลงตัวเอง					

ตอนที่ 5 ความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์

คำชี้แจง โปรดกากเครื่องหมาย (/) หน้าข้อที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

1. ถ้าหากท่านกำลังขับรถไปทำงาน และพบคนประสบอุบัติเหตุบนท้องถนน ท่านจะอย่างไร
 - [] ก. หยุดรถลงไปช่วย
 - [] ข. โทรแจ้ง จ.ศ.100
 - [] ค. ขับผ่านไปเพราะกลัวจะสายทำงาน
 - [] ง. ไม่ช่วยเพราะกลัวถูกกล่าวหาว่าเป็นคนชน
2. ถ้าท่านโกหกเพื่อนแล้วได้ประโยชน์ ท่านจะทำหรือไม่
 - [] ก. ทำถ้าไม่เสียหายมากนัก
 - [] ข. ทำเพราะเป็นเพื่อนอภัยกันได้
 - [] ค. ไม่ทำเพราะให้เกิดริเพื่อน
 - [] ง. ไม่ทำเพราะไม่อยากให้เพื่อนโกหกเรา
3. ถ้าท่านนับถือศาสนาที่มีข้อห้ามไม่ให้แต่งงานกับคนนอกศาสนา แต่ท่านกำลังรักกับคนที่จะไม่เปลี่ยนศาสนาเข้ากับของท่าน ท่านจะแต่งงานกับเขาหรือไม่
 - [] ก. ไม่แต่งเพราะผิดข้อบัญญัติ
 - [] ข. ไม่แต่งเพราะกลัวพ่อแม่เสียใจ
 - [] ค. แต่งเพราะสมัยนี้ไม่ถือแล้ว
 - [] ง. แต่งเพราะรักกันมาก
4. ถ้าทางราชการประกาศว่าท่านอยู่ในบริเวณพื้นที่จะต้องเวนคืนที่ดิน โดยทางการจะนำพื้นที่ไปทำสาธารณูปโภค ท่านจะยินดีหรือไม่
 - [] ก. ยินดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - [] ข. ยินดีเพราะเคารพกฎหมาย
 - [] ค. ไม่ยินดีเพราะหาที่อยู่ใหม่ยาก
 - [] ง. ไม่ยินดีเพราะบ้านใคร ใครก็รัก

5. ถ้ามีใครมาทำให้ท่านเดือดร้อนใจ ท่านจะให้อภัยหรือไม่

- [] ก. ให้อภัยเพราะ โกรธแล้วไม่ดี
- [] ข. ให้อภัยเพราะถึงอย่างไรก็เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
- [] ค. ไม่ให้อภัยเพราะต้องการให้เขาได้สำนึก
- [] ง. ไม่ให้อภัยเพราะเราไม่เคยทำร้ายเขามาก่อน

6. ถ้าท่านถูกนิทนาว่าร้าย ท่านจะทำอย่างไร

- [] ก. พยายามหาวิธีแก้ข่าว
- [] ข. พยายามหาผู้ที่กล่าวร้าย
- [] ค. อยู่เฉยๆ คิดว่าเป็นกรรม
- [] ง. อยู่เฉยๆ ไม่ยอมให้ความทุกข์ครอบงำ

ตอนที่ 6 คำถามปลายเปิด

คนดีในทัศนะของท่านคือคนที่.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	อำพร สมอาษา
วัน เดือน ปีเกิด	26 มิถุนายน 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ เอกบริหารการศึกษา, พ.ศ. 2542 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์) สาขาวิชาเอกจริยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ทุนวิจัย	กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงาน สกว.)
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	เลขานุการศูนย์พัฒนาศาสนามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

EXECUTIVE SUMMARY

An Ethical Study of the Concept of Good Person: A Case study of the Views of Different Religious Groups in Bangkok

1. Abstract

This research integrated both qualitative and quantitative methods to study the concept of good person according to ethical theories and religious teachings; the views concerning the characteristics of good person in the Thai society; and the views about good person among religious groups. The study consisted of documentary research and cross-sectional survey. The sample groups consisted of 399 Buddhists, Christians, and Muslims in Bangkok. The tool was questionnaire.

The results of documentary research showed that a person is good in Egoist terms when he acts for his long- term self- interest; in Utilitarianist terms when he acts for the majority's interest; in Kantian terms when he treats the others as end in themselves; in Buddhist terms when he is mindful and constituted by Kusalas; in Christian terms when he is constituted by Agape, act in accordance with God's commands, and as God's image; and in Islamic terms when he lives as human being and has faith.

The results of cross-sectional survey found that, regarding the characteristics of good person, all religious groups gave the highest rank to the characteristics taught in their religions and

the lowest rank to Egoist characteristics. All groups ranked either in the first or second place the characteristics of loving-kindness.

Regarding the conducts of good person, Buddhist group found Egoist conducts agreeable while the other two were neutral. Moreover, Buddhist group had some views that were not in agreement with religious teachings while Muslim group had all views in accordance with their religious teachings. However, regarding the views about their decisions in given situations like a sacrifice for common good, all groups gave responses that contradicted their views about the characteristics and conducts of good person.

It is suggested that further research be conducted with larger sample group, and there should be a comparative study among important provinces.

2. Background

Usually, we all share a basic belief that morally good individuals are one of the important factors that contribute to a good society. A good indicator is an indispensable aim of education which consists in an inculcation of a moral character into the young members of the society . According to the Thai culture, it is generally held that to be a good person is to be honest, generous, kind, humble, and grateful. However, a close scrutiny suffices to show that the uniformity of the ideas pertaining to the characteristics of a good person is lacking. They instead vary from one social group to another.

One social group may perceive a form of behavior to belong to a good person while it is considered by another to be totally irrelevant to a moral character or even belong to a fool who

misses a chance to take advantage. Moreover, certain forms of behavior have negative impacts on the society, but they are perceived to be the acts of a good person by some social groups (จิตินันท์ ธรรมโชติ, 2542 : 31). Besides, some individuals who have certain features believed to constitute a good person-- like a high social status or a good education -- did abominable deeds. Illustrations of such perplexity are briefly shown in what follows.

Some Thais praise those who can get away with it after they successfully pursue their egoistic purposes in dishonest ways. The achievement of an individual's ends irrespective of means is acceptable (เบญจพิชญ์ บุญจิตติกุล และอังคณา นันทิพาวรรณ, 2533 : 8). As a result, many Thais not only do not respect rules but always find a chance to break or bend them for their own advantages. Moreover, it is not hard to find people who express their belief in certain principles like democracy, but refuse to follow them if their interests are crossed. Thus, it is ironical that those who take advantage and slip out of the legal hands are seen as wise while those who respect the rules despite themselves are instead a fool.

The Thai culture endorses a patron-client relationship. Those who give to others are deemed to be a good person in all cases. For example, there was a controversy over the deed of a parliamentary member who, after appointed to a position in the cabinet, skillfully drew to his electorate the budgets that should be distributed to other provinces in greater need. In principle, this is unjust because the budgets belong to the country for the country, not a particular area with some MP's political establishment. However, it turned out that people in his electorate found it very satisfying since the MP in question did the duty of a good patron. They thought that they had

made the right decision to vote for him. And their decision was snugly in accordance with the government's electoral campaign that people should vote for the good.

The Thai society admires and honors the rich. Moreover, people of high rank are also considered to be good persons. That is why there are proverbs like "มีเงินนับว่าน้อง มีทองนับว่าพี่" or "ช้างเหยียบนา พระยาเหยียบเมือง". The importance given to high status leads to a lot of problems. For example, some civil servants are corrupted because they want to be rich and so honorable; and they want money for the bribes to have themselves moved to a higher rank. It is not a surprise that Thailand is always ranked as one of the countries with serious problem of corruption.

Another illustration is the belief that seniority is a constituent of a good person who is dependable and facilitate social peace. The young have the duty to obey and serve the senior. If these are fulfilled, they are considered to be a good person. This is evident in the proverb "เดินตามผู้ใหญ่ หมาไม่กัด". However, seniority does not guarantee morality. It is not rare the picture of people trying to depend on the senior who should not, and can not, be depended on for they lack wisdom and justice. This contributes to a problem, rather than solve it.

Thus, it is clear that social thoughts do not correspond to the reality. This warns us that, if we really want to promote a good social condition in line with the above basic belief, we can not rely on the society's definition of good person. Yet, another problem follows. That is, if not that of the society, what standard should we use to sort the good from the bad? Ethics and major religions -- Buddhism, Christianity and Islam-- should provide us with the needed resources. Therefore, an

objective of this thesis is to explore the concept of good person as appeared in these systems of thought.

Another interesting point is whether believers of different religions have different concept of good person. That is because it is believed on the one hand that religion has a great influence on people's thoughts; on the other hand, these people live in the same society. As a result, an inquiry into this is also an objective of this thesis. The results of the study is hoped to show us a guideline for promoting a suitable view of good person.

3. Objectives

1. To study the concept of good person in Ethics and major religions.
2. To study the concept of good person in the Thai society.
3. To study the views about good person among religious groups in Bangkok.

4. Scope

The research explores the concept of good person in the Thai society, in the western ethical theories, and in the Buddhist, Christian, and Islamic ethics. Moreover, the correlation between the belief in a religion and the idea of what constitutes a good person is also studied among people in Bangkok.

5. Methodologies

The study consists of two parts as follows:

1. Documentary research: The related literature is reviewed in the exploration of the concept of good person in the Thai society, western ethics, and major religions.

2. Field study: Questionnaire is designed to collect data of the views about good person held by 399 Bangkokians belonging to different religious groups -- Buddhist, Christian, and Islamic. The questionnaire consists of three parts. The first part asks the respondents to rank the given characteristics of good person; the second part presents the respondents with a set of conducts unacceptable on their religious bases and ask whether they find them acceptable; the last part consists of situations for which the respondents are asked to choose a decision.

6. Anticipated Benefits

1. Knowledge about the concept of good person in western ethics and major religions.
2. Knowledge about the concept of good person in the Thai society.
3. Knowledge about the correlation between the held religious beliefs and the view of good person.

7. Results and Discussions

It was found that a person is good in Egoist terms when he acts for his long-term self-interest; in Utilitarianist terms when he acts for the majority's interest; in Kantian terms when he treats the others as end in themselves; in Buddhist terms when he is mindful and constituted by

Kusalas; in Christian terms when he is constituted by Agape, act in accordance with God's commands, and as God's image; and in Islamic terms when he lives as human being and has faith.

Moreover, it was found that, when statistically tested, the samples from different religious groups did not have different views about good person. The followings are discussion of the results according to each part of the questionnaire—characteristics of good person, opinions about conducts' acceptability, and decisions in given situations.

7.1 Characteristics of 'Good Person'

There is a widespread view that more and more Thais consider to be desirable those people who know how to take care of their self-interests. However, this trend is not reflected in the results because all religious groups gave the lowest rank to the egoist quality as a necessary element of the characteristics of good person.

It is remarkable that all religious groups gave the first rank to the characteristics as taught in their religions. That is, the Buddhist samples gave the highest rank to mindfulness, the Christian samples to treatment of others with love, and the Muslim samples to unshakable faith.

Considered as a whole, treatment of others with love was ranked high in all groups. That is, it held the first place in case of the Christian samples and the second place in case of the Buddhist and Muslim samples.

It is also noticeable that the Buddhist and Christian samples seemed to give priority to benefit over principle, which is contrary to the Muslim samples. However, unlike the Christian

and Muslim samples, the Buddhist samples found the following characteristics to be less agreeable: dependence on the holy, belief in grace, and strict obedience to the authorities.

7.2 Opinions about Conducts' Acceptability

As a whole, the Buddhist samples found those conducts with egoist element to be acceptable while the other two groups of the samples were neutral. Moreover, the Buddhist samples were uncertain whether commercial and premarital sex, and alcohol drinking were acceptable even though these conducts are against the religion's moral prescriptions.

It is remarkable that the Christian samples found the unfaithful conduct to be very unacceptable. However, they were uncertain whether pornographic modeling and alcohol drinking were acceptable. Also remarkable is that they were uncertain about the acceptability of absenteeism and avoidance of hard work.

The Muslim samples found all the conducts to be unacceptable. Therefore, their views were in conformity with their religious teachings.

7.3 Decisions in Given Situations

When asked whether they would lie their friends to gain some advantage, 59.8 per cent of the Buddhist samples and 71.4 per cent of the Christian samples answered they would while 56.2 per cent of the Muslim samples gave the contrary response. It is remarkable that the numbers of those who gave the positive and those who gave the negative response among each group of the

samples are close even though, in the above section, most of them found the conduct of betraying friends to be disagreeable.

Moreover, in the situation where one had to decide whether one would marry a person from different faith, 93.7 per cent of the Muslim samples gave a negative response while 61.5 per cent of the Buddhist samples and 57.1 percent of the Christian samples answered they would do so.

Furthermore, 100 per cent of the Muslim samples, 70.6 per cent of the Buddhist samples and 71.7 per cent of the Christian samples responded that they would not forgive those who unjustly offended them.

8. Suggestions

1. A further study should be conducted in order to find out the views about good person among wider population, and a comparison should be made between the samples in the urban and rural areas.

2. It was found that, unlike the other two groups, the Buddhist samples gave many responses that were not in accordance with the religious teachings even though the conducts they did not find to be disagreeable are parts of the serious social problems today—for example, prostitution, pornography, premature sex. Therefore, the involved parties should take this into consideration to promote the right views.